

ONZE
VOGELS

48e jaargang no. 6, juni 1987

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLAN

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
bank AMRO rek.nr.: 46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, H.J. Veerkamp,
Jos van de Walle en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouweeweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 15 22.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Kasteel Traverse 198, 5701 NR Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 73 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55.
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

J. Broere, Jongbloedln. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

B. Kerseboom, Piet Heinlaan 9,
3951 CP Maarn, (03432) 20 83.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

H.W. Wareman, Kastanjeln. 13,
4793 AW Fijnaart 01686-3314.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

T.C. Mulder, Ch. Parkersingel 23,
3069 XR Rotterdam, telefoon (010) 455 97 81.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnement OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven
Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere richtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de VBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.
WARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.
KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Drapeniers-Jonk 144, 7326 AG Apeldoorn.
FORM- EN POSTUURKANARIES aan: J. Kuiper, N. Marisstr. 2, 2282 SP Rijswijk.
EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 1847 SG Teteringen.
EBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: G. Horst, Goudvinkhaag 14, 1993 BC Houten.
ROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: A. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.
RUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.
RASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a, 1677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourporti, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer 4-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 20 juli 1987.

IN DIT NUMMER

	pag.
Mijn ervaring met de Geelnekara	244
Grauwe vliegenvanger	247
Geslaagde kweek met de Philippijnse kaketoë	248
Kalender 1987	250
Over kleurkanaries	250
Rode bloedmijt	251
Algemene vergadering 1987	251
Het broedseizoen	253
Tapaculo's	255
Nontimalies	256
Wilde Kaardeboi	257
Ervaringen met de Gaailijsters	258
Wat lezers schrijven	263
Sporophila's	263
Strukturkleuren 3	266
Bruinkopnon	269
Infectie bij agaporniden met luchtpijpmijten	270
Vogelbonden woedend	271
Oranjeroodbruin schimmel	272
Nog niet te laat, maar wij moeten ons wel haasten	273
Afrikaanse kwartel	275
De Volière van de maand	276
Korte berichten	279
Voorbehoedsmiddel	280
Vraag en aanbod	282

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Duphar	246
Fauna, J. Grauwelman, Wolvo, Kemo,	
Langhouts Dier-Home	252
G.J. van Gelder b.v.	254
GEHU, Internationale hobby-Boekhandel	262
Beaphar	268
Rien Zagers	270
Rotol Holland bv, Cley	274
CéDé	278
M. Borgstein, H. Dijks, Blankestijn's, Pet Farm b.v.,	
Exclusief	279
Orni Mondo, Zomer	280
Fauna	282
Fauna	283
Van Keulen, K.B.O.F., Corbeille bv, Henk van Os	284
Bogena	285
Wovo, vogelhuis Kloeg	286
Fauna, Animale	287
Witte Molen	288

Foto voorplaat: Geelnek ara

Foto: Vogelpark Walsrode/Müller

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

Mijn ervaring met de Geelnekara

(*Ara auricollis*)

In mei 1984 had ik naar mijn idee een "koppel" Geel- of goudnekara's gekocht. Na endoscopisch onderzoek bleken het twee mannetjes te zijn. Uiteraard nam ik direct weer contact op met de importeur, die het goed vond dat ik er één om kwam ruilen.

Gelukkig bleek deze vogel, na wederom een endoscopisch onderzoek, een volwassen gezonde pop te zijn.

Direct nadat ze bij elkaar gezet werden, zag ik al dat het goed accordeerde. Ik had voor hen gebouwd een ren van 2.50 m. lang, 1.80 m. hoog en 1.20 m. breed. Om doorbreken te voorkomen moest ik al het houtwerk met aluminium afzetten, aangezien deze vogels ontzettende knagers zijn.

In die tijd had ik een natuurblok laten maken van 80 cm. hoog en een diameter van 50 cm. geplaatst op een massieve stam van 1 meter.

De vogels zijn niet erg schuw. Dit blijkt wel, als je buiten komt hangen ze direct uit nieuwsgierigheid aan het gaas. Ook als de kinderen buiten spelen volgen de vogels al hun bewegingen.

's Morgens en 's avonds kunnen ze behoorlijk krijsen. Maar de hinderlijkheid valt over het algemeen erg mee.

Ik heb mijzelf aangewend de vogels 's morgens om acht uur eten te geven, zo'n dagelijks ritueel zijn ze al snel gewend.

Zodra de vogels mij 's morgens zien, beginnen ze direct te krijsen totdat de etensbakken gevuld zijn.

Om de vogels ongestoord te kunnen observeren, had ik in de ren een kamera geplaatst. Op een monitor in de huiskamer kan ik dan de gedragingen van de vogels

bestuderen, zonder dat ze hinder hebben van mijn aanwezigheid.

Al snel viel mij op dat de vogels een regemaat hadden in hun dagindeling.

's Avonds om ong. 9 uur verdwenen ze in het blok om te gaan slapen. Zodra het weer licht werd, kwamen ze er weer uit.

Gedurende zo'n twee jaar waren er mij geen paarneigingen opgevallen.

Medio april/mei 1986, kreeg ik ineens in de gaten dat de vogels nu ook overdag meer tijd in het blok doorbrachten.

De eerste tijd zaten ze 's morgens nog wel op mij te wachten voor het voeren, maar eind juni bleven ze in het blok totdat ik, na het vullen van de etensbakjes, weer in huis was gegaan.

Op de monitor zag ik toen dat eerst de één en daarna de ander het blok uitkwam om te eten.

Op 29 juni 's morgens kwam er nog maar één uit het blok om te eten. De tweede vogel vertoonde zich ook de verdere dag niet meer buiten het blok.

Uiteraard kon ik 's avonds mijn nieuwsgierigheid niet langer meer bedwingen en ging op onderzoek uit.

Terwijl ik in het blok keek, bleven beide vogels rustig zitten. Tot mijn grote vreugde zag ik daar één ei liggen.

Aangezien ook ara's om de twee dagen

een ei leggen, heb ik rond 8 juli weer gekoken. In het blok lagen nu drie eieren waarop de pop heel vast zat te broeden. Tien dagen later ben ik de eieren voorzichtig gaan schouwen. Het bleek dat tenminste twee bevrucht waren.

Tijdens het broeden van de pop verblees de man ook in het blok, en kwam er alleen even uit om te eten of om de vliegtels te strekken.

Op 24 juli ging ik op vakantie en mij buurman verzorgde toen de vogels. Elk dag belde ik even naar hem op en op maandag 28 juli vertelde hij mij dat 's zachtjes gepiep had gehoord vanuit het blok. Toen ik op 2 augustus terugkwam was het eerste wat ik deed voorzichtig kijken. En daar lag het resultaat, twee mooie jongen.

Toen kwam ik voor een moeilijk dilemma te staan, laten liggen en de ouders de jongen laten grootbrengen of weghalen en de jongen met de hand grootbrengen. Het laatste heeft als voordeel dat de jongen enorm tam worden en je beperkt de mogelijkheid dat, of je oefent althans daar enige invloed op uit, er iets mis kan gaan.

Er waren mij namelijk veel verhalen te ore gekomen, dat de ouders de jongen

te steek lieten of ze doodbeten na een chrikreactie.

Va lang nadenken en overleggen besloot ik de jongen met de hand groot te brengen. Met behulp van Mevr. Thijssen uit Salsmeer, die hier al veel ervaring in heeft opgebouwd, en later ook Mevr. Bal uit Rijswijk, ben ik de jongen zelf gaan voeren. Ik had een ziekenkooi voor de jongen opgezet, met warmtelampen, zodat ze goed op temperatuur bleven.

De jongen groeiden goed. Ze kwamen gemiddeld 10 tot 15 gram per dag aan. In na vijf weken zaten ze al vrij goed in te veren.

Maar toen deed zich een vervelende ervaring voor. Op 9 september 's morgens, tijdens het voeren, bleek de jongste van de twee niet in orde te zijn. Hij wilde wel eten maar gaf de indruk dit niet te kunnen. Hij zat ook erg bol. Dit bevreemde mij zeer, aangezien de avond er vóór alles nog goed was.

Ik heb de vogel weer teruggezet in de ziekenkooi en direct Mevr. Bal gebeld. Ze nam de moeite om gelijk te komen kijken. In eerste instantie dacht Mevr. Bal aan kropverzuuring, maar dat was niet het geval.

Wat er wel aan de hand was, kon ze ook nog niet zeggen, maar voor de zekerheid gaf ze het jong antibiotica en druivesuiker.

Ik gaf de raad in de namiddag nog eens druivesuiker te geven en eventueel 's avonds nog wat dun voedsel te proberen.

Om een eventuele besmetting te voorkomen had ik de twee jongen uit elkaar getaald. De beide vogels waren inmiddels al aan een normale kamertemperatuur gewend. Aangezien dit zieke jong zo biberde, zette ik de warmtelampen in de ziekenkooi weer aan en het kroop er direct onder. Tegen de avond leek het jong alweer wat levendiger en het eten ging ook beter. We kregen weer wat hoop, maar toen ik de volgende ochtend om half zes ging kijken lag de vogel dood.

Jiteraard wilde ik de doodsoorzaak weten, omdat ik bang was de andere vogel ook te verliezen.

Ik heb toen contact opgenomen met een kennis van mij, Dhr. M. Frankhuis, de vroegere dierenarts van Blijdorp die nu hoogleraar in de Pluimveegeeneeskunde is.

Hij heeft toen sectie verricht. Als doodoorzaak werd mij het volgende medege-

deeld: Het grootste verschil tussen beide jongen, is de jongste fataal geworden. Doordat beide jongen in één en het zelfde bakje verbleven is zeer waarschijnlijk de grotere regelmatig over de kleinere heengelopen.

Bij de sectie was namelijk gebleken dat het jong gestorven was aan diverse inwendige kneuzingen en bloedingen. Volgens de hoogleraar is dit de meest voorkomende doodsoorzaak in nestblokken. Toen ik dit hoorde, dacht ik direct aan eerdere sterfgevallen bij het kweken. Diverse malen had ik in het blok dode jongen gevonden, die toch goed warmgehouden waren en een goedgevulde krop hadden.

Een goede les uit dit onderzoek was: Als jongen met de hand grootgebracht worden, houdt ze dan gescheiden van elkaar totdat ze dezelfde grootte en gewicht bereikt hebben.

Met het andere jong ging alles verder voorspoedig.

Eind oktober 1986 was er een vogeltonstelling van de Rijswijkse vereniging van vogelliefhebbers "Aves Domestica". In de categorie Ara's en Papegaaien bracht deze vogel het met 89 punten tot de derde prijs.

Tekst: De Regt

Foto's: Vogelpark Walsrode/Müller

Grauwe vliegenvanger

Het woongebied van de grauwe vliegenvanger *Muscicapa striata* omvat bosranden en bossen, parken en tuinen, alsmede dorpen waar boomgroepen en heesters worden gezocht, zodat hij daar zelfs tot nestelen kan komen. Is dan ook weinig schuw, dit in tegenstelling tot sommige verwante soorten. Water kan niet worden gemist en dit wordt dan ook gewoonlijk in de onmiddellijke omgeving aangetroffen. Het is altijd weer een belevenis van de eerste orde om hem op een dorre tak te zien zitten, terwijl hij dan met vleugels en staart karakteristieke bewegingen maakt. Hij kan in de bergen tot de boomgrens worden aangetroffen.

Zijn houding is ook karakteristiek. Als een brok activiteit zit hij dan immers rechtop, zodat hij ook het kleinste vliegende insect in het vizier kan krijgen. De prooi wordt half wiekelend, half vliegend gevangen, waarna de jager weer naar de uitkijkpost terug blijkt te keren, weer helemaal gereed voor de volgende vangst. Soms wordt vanaf de grond op kleine insecten gejaagd, die laag over het gras vliegen. Er wordt ook wel tussen het bladerdek gefladderd om kleine insecten van bladeren en twijgen te plukken.

De grauwe vliegenvanger is met zeven ondersoorten in Noordwest-Afrika en Eurazië tot de westelijke Himalaya en Trans-Baikalië verspreid.

Het mannetje zingt weinig met eentonige zachtpiepende *pst*-geluiden.

Wat het nestelen betreft kan de grauwe vliegenvanger een halfholenbroeder worden genoemd. Het komvormige nest wordt vaak op takstompen of op steunbalken onder dakgevels geconstrueerd.

Het verlaten nest van een andere vogel wordt graag als onderlaag gebruikt. Als bouwmaterial worden worteltjes, mos en grashalmen gebruikt, terwijl de zachte binnenbekleding van plantaardige en dierlijke haren wordt vervaardigd. De bouw wordt zowel door het vrouwtje als het mannetje verricht. Vaak wordt het oude nest enige jaren achtereen opnieuw gebruikt of wordt steeds weer dezelfde plek gebruikt. Het legsel bestaat uit vier of vijf (eventueel zes) bleekgroene, groenachtig blauwe of grijze eieren

met grote roestrode vlekken, vooral op de stompe pool.

Het broeden begint als het legsel compleet is. De broeduur bedraagt twaalf tot veertien dagen. De jongen blijven ongeveer twee weken in het nest. Na twaalf tot vijftien dagen kunnen ze al wat vliegen.

Tijdens het broeden wordt het vrouwtje op het nest door het mannetje gevoerd. Neemt het vrouwtje een broedpauze, dan dekt het zorgzame mannetje de eieren zo nu en dan af. De jongen worden door beide ouders gevoerd.

De voorjaartrek is van april tot eind mei en de najaartrek van half augustus tot midden oktober. In Afrika ten zuiden van de Sahara wordt overwinterd.

Uitwendige kenmerken zijn er eigenlijk niet. Zowel het mannetje als het vrouwtje heeft een gestreepte kruin, een grijsbruine bovenzijde en een grijswitte onderkant. Hals en borst zijn grijsbruin gestreept. Het jeugdkleed heeft vooral op de rug lichte veerzomen, waardoor het hele verenkleed er wat vlekkelig uitziet. De kop en de rug zijn bruinachtig grijs met donkere lengtestrepen. Grijswitte onderzijde. Grijsbuine lengte- en dwarsstrepen.

De grauwe vliegenvanger is in de buiten-volière te houden. Voor een dichte struikbeplanting moet worden gezorgd, terwijl er voldoende open ruimte moet blijven, die vanaf een uitkijkpost door de vogel op insecten kan worden gecontroleerd. Met het oog op het veelvuldige baden moet voldoende badgelegenheden aanwezig zijn. Voor het lokken van insecten kan in een hoek van de volièr een hoeveelheid mest worden neergelegd. Als voedsel wordt een fijn insectenetersmengsel gegeven, aangevuld met meelwormen, insecten en gedroogde of verse mierenpoppen. Meelwormen uiteraard niet te veel in verband met de mogelijkheid van vervetting. Wat kwark af en toe is zeer aan te bevelen.

Illustratie. Volwassen grauwe vliegenvanger bij het nest met sperrende, om voedsel bedelende jongen.

Geslaagde kweek met de Philippijnse kaketoer

Palawan is een van de 400 bewoonde eilanden in de Grote Oceaan, welke eilanden behoren tot de Aziatische republiek de Filipijnen. Er heerst daar een tropisch regenwoudklimaat en de gemiddelde temperatuur bedraagt ongeveer 26°Celsius. Het hoogst in mei, plm. 29° en het laagst in januari plm. 24°.

Palawan is een van de eilanden waar de Philippijnse kaketoer. *Cacatua haematropygia*, ook wel roodstuit kaketoer genoemd, in redelijke grote aantallen voorkomt.

Ze leven voornamelijk in bomen en komen alleen op de grond om te eten en te drinken. Hun voedsel bestaat uit zaden, vruchten, bessen en noten. Mais nemen ze ook gaarne op en een bezoek aan de rijpende maisvelden is ze niet vreemd. De schade die ze evenwel aanrichten is echter niet gering en reden waarom ze door de landbouwers fel worden vervolgd.

Broeden doen ze in holten van bomen, tot een hoogte van ongeveer 6 m. In het algemeen leven ze in kleine groepen of paarsgewijs. Met hun ongeveer 32 tot 33 cm grootte, behoren ze tot de meer kleinere kaketoers.

Indien men met volwassen vogels heeft te maken, is er een, zij het gering, verschil tussen mannetjes en vrouwtjes. De eerste hebben donkere ogen, de laatste

roodbruine. Ook de jongen hebben donkere ogen. Als ze op een leeftijd van ongeveer anderhalf jaar zijn gekomen, kunnen ze als volwassen vogels worden beschouwd.

Deze kaketoersoort is, vergeleken bij de overige kaketoers, het meest gevoelig voor stress en vooral de vrouwtjes hebben er het meeste met te kampen. Dit komt dan in het plukken van veren, sonder zelfs in die mate dat er volkomen kaalplekken ontstaan. Met een goede voeding is dat wel weer te verhelpen.

De heer G. van Lisdonk uit Roosendaal stuurde ons een verslag over zijn kweekervaringen met deze zo fraaie kaketoer. Hij schrijft het volgende: Het was april 1986 toen ik in bezit kwam

Foto's: Vogelpark
Walsrode/Müller en
G. van Lisdonk

van een koppel Philippijnse kaketoets.
Ik nam dit koppel over van iemand die de vogels in een klein kooitje had zitten wegens verbouwing van zijn volières. De pop verkeerde in een stress toestand en had al haar veertjes en pluimpjes van haar borst, buik en nek geplukt.

De man zag er kerngezond uit.

Omdat ik vooral een liefhebber ben van kaketoets en er zelf enkele soorten van heb, besloot ik dit koppel, ondanks de stress van de pop, toch te nemen. Ik plaatste ze in een volière van 1 m breed en 4 m lang. In het nachthok van deze volière hing een natuurblok met een lengte van 1 m \varnothing 35 cm. (Naar mijn mening mag het blok gerust de helft korter zijn.) Het vliegkat was al flink uitgeknaagd door andere kaketoets die er eerder in verbleven.

In het blok vermengde ik turfmoel met houtsnippers. Enkele weken daarna nam ik enkele paringen waar, en verdween de pop regelmatig in het blok. De man was zeer agressief en viel me daarbij vaak bij het voederen aan. Ik sloot de man in de buitenruimte en zo kon ik op 1 mei, één ei constateren; twee dagen later het tweede. Ik wachtte dit proces 10 dagen af en lichtte de eieren door. Zij bleken onbevruucht te zijn. Ik liet ze nog 20 dagen broeden en heb vervolgens de eieren uit het broedblok verwijderd.

Dit zelfde herhaalde zich en na enkele weken, op 11 juni, constateerde ik 2 eieren maar nu waren ze bevrucht.

De broedtijd bedroeg 26 dagen voordat het eerste jong uit het ei was, enkele dagen daarna het tweede.

Ik voederde de ouders dagelijks met het gewone papegaaienvoer, daarbij brood opgesmeerd met pindakaas, fruit en papegaaienvoer met daarin twee gekookte eieren.

Op dit laatste waren ze zeer verzot. Na 12 dagen heb ik ze met 9 mm ringen gegingd. Alles leek goed te gaan, totdat de pop op de 48e dag uitgeput in het blok zat.

Zij kon zich nauwelijks meer verroeren. Het lag volgens mij aan de agressiviteit van de man omdat hij constant achter de pop jaagde als deze uit het blok kwam. Het voedsel dat ze kon opnemen was geheel voor de jongen. Ik pakte de pop en je twee jongen uit het blok en zette ze in een ziekenkooi.

Ik voederde de jongen met een warme samengestelde handvoeding. Ze begon-

nen direct te eten maar de pop kon geen voedsel meer opnemen en ging na een uur dood.

Ik heb toen de jongen verder met de hand groot gebracht, vier voedingen per dag. Na 10 dagen gaf ik één voeding

minder tot de 80e dag en toen begonnen ze zelf te eten.

Ze zijn nu geheel zelfstandig en vliegen in de volière rond. Ondanks dat ik de pop verloren heb, heb ik twee mooie jongen op stok gekregen.

"Respectievelijk 26, 48 en 77 dagen oud."

KALENDER 1987

De Goudoogtimalia

Over de gehele wereld verspreid komen circa 268 soorten timalia's voor. Het paartje dat prijkt op het kalenderblad van deze maand zijn Goudoogtimalia's, die behoren tot de geslachtengroep "Chaparraltimalia's en verwanten". Het woongebied van de goudoogjes bevindt zich in zuidelijk Azië, van West-Pakistan tot het zuiden van China. In Zuidoost-Azië leven deze vogels als standvogel en komen voor tot hoogten van 1800 meter. Feitelijk zijn deze timalia's buitenbeentjes, want zij onderscheiden zich van de meeste andere timalia's door de bossen te mijden en het meer te zoeken in het open landschap met hoog gras, laag struikgewas of verspreid staande bosjes struiken. Volgens Grzimek treft men ze eveneens aan op uitgestrekte velden, die begroeid zijn met olifantsgras. Ook bamboe schijnt gewild te zijn. Het nestje wordt doorgaans in een struik gebouwd. Het bestaat uit vezeltjes, stengeltes en halmpjes. Is het eenmaal gereed, dan komen er drie of vier eieren in te liggen, die door beide geslachten beurtelings worden bebroed. Beide ouders zorgen dat het kroost voldoende te eten krijgt en de jongen vliegen uit zodra ze twaalf tot dertien dagen oud zijn. Het voedsel bestaat in de eerste plaats uit insecten, bessen en vruchten. Maar net als de kolibries en honingzuigers, peuren ze ook wel nectar uit bloemen. Deze timalia's hebben een lengte van ruim 18 cm, maar aangezien ze zo duidelijk zijn geportretteerd, hoeft ik verder niet uit te weiden over het signalement. B.E. Smythies heeft een standaardwerk geschreven over de vogels van Birma en hij schrijft over het geluid: "twieie-twieie-ta-oewhit-tsjuu" met de klemtoon op "oewhit"; een luid "tsjiejep-tsjiejep-tsjiejep-ysjiejep", ongeveer twee per seconde, afgewisseld door een laag "kru-kru-kru" en verder nog een zacht tjiplend gekwetser.

Meindert de Jong

Over kleurkanaries

Waarschijnlijk is de rode bloedmijt bij veel vogelliefhebbers het meest gevreesde kruipertje en dat is m.i. terecht. Jaarlijks ontstaan er problemen, omdat bloedmijten toeslaan in de periode, dat onze kanaries broeden of met kleine nestjongen zitten. Rode bloedmijt leeft niet erg lang maar wel lang genoeg om geheel onverwacht, volledige verwoesting onder jonge vogels aan te richten. Daarvoor is uiteraard ook maar erg korte tijd nodig. Vooral nestjongen van enkele dagen oud weten ze te vinden en daaronder vallen dan ook over het algemeen de meeste slachtoffers.

In de korte periode, dat de bloedmijt leeft, legt ze enorm veel eitjes, die dan vaak op één en hetzelfde moment, kennelijk tijdens een voor zoiets gunstige situatie, ineens tot leven komen. Ze ontwikkelen zich snel tot volwassen mijten. Al is dat leven van de rode bloedmijt dan niet lang, om te kunnen leven moet er uiteraard voedsel zijn en daar gaat het om, hun voedsel is **het bloed van onze vogels**.

Vogels van alle leeftijden kunnen last hebben van deze bloedzuigers. Oudere vogels hebben wat meer weerstand maar als jonge kanaries, nog in het nest, bezoek van die kruipende gasten krijgen, dan worden die vogeltjes in korte tijd totaal leeggezogen.

Gevolg: sterk verbleekt en geheel verzwakt in het nest, in het ergste geval reeds dood.

Treffen we jonge kanaries aan, sterk verzwakt, bleek van kleur en nog nauwelijks in staat te sperren voor voedsel, dan zijn we eigenlijk al te laat, we hadden deze vervelende situatie moeten voorkomen. Als de onervaren liefhebber ziet, dat de slechtuitziende jonge vogeltjes geen voer in de krop hebben, dan wil hij nog wel eens vertellen dat de oudervogels slecht of helemaal niet willen voeren. Men zit met dit verhaal dan meteen volledig op een dwaalspoor, uitzonderingen daargelaten mogen we stellen, dat er geen in goede conditie verkerende ouder vogels zijn onder de kanaries, die hun jongen niet voeren. Laten we er meteen bij vermelden, dat een kanariepop die op het moment dat er jonge vogeltjes zijn, niet in goede conditie is, (meestal is dit wel te zien) slecht of zelfs misschien een tijdlang helemaal niet zal voeren. De oplettende

liefhebber dient het verschil, tussen ni in goede conditie zijnde oudervogels en de eventuele aanwezigheid van roe bloedmijt in alle duidelijkheid te kunne vaststellen. Een juiste vaststelling betrefende de oorzaken van mislukkingen vereist, bij een onjuiste conclusie zal me foutieve maatregelen nemen met als gevolg, niet de gewenste resultaten, de problemen blijven of mogelijk verergeren d ze nog.

Bij aanwezigheid van bloedmijten is sn ingrijpen nodig, je mag eigenlijk geen u onbenut laten. Snel maar dan ook op ee juiste en afdoende manier. Zoniet, dan het zinloos en blijven de rode bloedmijten slachtoffers eisen.

Zolang de gevreesde kruipertjes aanwezig zijn, kunnen we de gewenste kweel resultaten wel vergeten.

Om vast te stellen of er bloedmijten aanwezig zijn, moeten we niet volstaan met een vluchtige blik door de broedkooi, w moeten zoeken waar ze zich op dat moment, overdag dus, zullen bevinden a ze er tenminste zijn. Niet denken, dat w ze overdag over de rand van het nest zie kruipen, zo is dat niet. Een goede manier van opsporen is wel, het uitnemen van het binnennest en dan met scherpe blik zoeken op de bodem van het nestbakje. Zowel in een bakje van aardewerk als i een bakje van hout zitten ze vaak me kluitjes bij elkaar. In geval, dat het nestbakje van hout is, zoek ze dan in de naden, maak b.v. de onder- en zijkante een paar mm. los zodat er een duidelijk kiertje ontstaat, waar je met een mes c iets dergelijks tussendoor kunt. De sorn grijsachtig uitzienende en nauwelijks opvallende mijten zullen, als we erover wrijven, duidelijk bloedsporen te zien geven. Denk niet, als je er slechts op een paar plaatsen gevonden hebt, dat het wel me zal vallen. Onder invloed van een bepaalde temperatuur, mogelijk in combinatie met een voor zoiets gunstige relatief luchtvochtigheidsgraad, kan er in enkele uren sprake zijn van een volledige invasie. Enorme hoeveelheden eitjes kunnen dan ineens uitkomen en als er op dat moment jonge kanaries zijn van zo'n twee weken oud, dan verlaten die in verband met de aanwezigheid van de ongenode gasten, vaak veel te vroeg het nest. Overdag slaan rode bloedmijten niet toe, z

Rode bloedmijt

zitten dan niet alleen verscholen in naden en op donkere bodems van nestbakjes, maar ook in allerlei kieren en naden van hokken en broedkooien.

Neem ook de zitstokken eens uit de kooi, op de plaats van de bevestiging, vooral als die op kop door z.g. inklemming vastzitten, kan men daar vaak bloedmijten vinden.

Kieren en naden zijn dus de schuilplaatsen voor overdag, hoe minder die er zijn hoe beter het is. Maar je mag niet de conclusie trekken, dat als je nu maar een vrijwel naadloze broedkooi hebt, er ook geen bloedmijten aanwezig kunnen zijn. Het stoppen van kieren en naden mag dan mede een bestrijdingsmiddel zijn, m.i. is het ook zeker niet meer dan dat. Uitsluitend de naden dichtmaken is beslist onvoldoende. Treffen we de ongewenste gasten aan op het moment, dat we ook jonge vogeltjes hebben, dan beslist binnennest en nestbakje vervangen. Bestrijdingsmiddelen in het nieuwe nest gebruiken die mijten verdelgen en uiteraard mogen die middelen niet schadelijk zijn voor de vogels. Geen makkelijke taak, we moeten snel tastbaar resultaat hebben. Toch zijn goede bestrijdingsmiddelen te koop die ook op zo'n moment goed resultaat opleveren. Ook de bekende strip tegen muggen en vliegen kan goed werk doen. Willen we de oorzaak geheel wegnemen, en dat willen we immers, dan moeten we in vroeger stadium maatregelen nemen die als gevolg hebben, dat er voor bloedmijten in uw vogelverblijf geen leefbare situatie ontstaat. Dat kan.

Uiteraard verschillen de omstandigheden van kooi tot kooi, het is goed denkbaar dat je b.v. bij kweker A veel meer moeite hebt om afdoende maatregelen te treffen dan bij kweker B. Toch meen ik, dat het in vrijwel alle gevallen mogelijk is om preventief afdoende maatregelen te nemen.

Vooral als men in de gunstige situatie verkeert, dat er juist met nieuw materiaal gewerkt wordt, waarin zich nog geen eitjes van rode mijten kunnen bevinden. In dat geval is met wat preventie zeker een bloedmijtvrije kooi mogelijk. Maar in zo'n gunstige situatie zitten we immers maar zelden, dat is dan ook geen ramp. Stap enkele weken vóór aanvang kweek

naar de dierenspecialzaak en u koopt daar de fles in de bekende geelkleurige doos waarop staat aangegeven, dat de vloeistof bloedluizen e.d. bestrijdt bij o.a. duiven. Daarmee hebt u **DRIE** (welk merk?) vliegen in één klap t.w.:

- het werkt zeer afdoende als kieren en naden van broedkooien alsmede nestbakjes, goed bestreken worden met die vloeistof (vogels tijdelijk eruit laten, er komen vrij sterke dampen vrij)
- na één juiste behandeling kan men volstaan met herbehandeling van alléén de broedbakjes vóór elke nieuwe broedronde,
- het is, zoals in praktijk gebleken, volledig onschadelijk als men het maar volgens voorschrift gebruikt.

De voor de volgende broedronde op te hangen nieuwe nestbakjes bewerken we uiteraard tijdig en grondig op dezelfde manier.

In geval u over zitstokken beschikt, die niet spijkervast zitten maar b.v. d.m.v. klemmen makkelijk uitneembaar zijn (en dat zou immers moeten) dan zijn deze ook buiten uw vogelverblijf snel met dezelfde vloeistof bestreken. U dient zo uiteraard wel over een dubbel stel zitstokken te beschikken, omdat ze niet meteen na behandeling weer bruikbaar zijn.

Als de hier aangegeven werkzaamheden tijdig en grondig worden uitgevoerd, dan kost u dat aanzienlijk minder tijd dan dat u rode bloedmijten moet bestrijden op het moment, dat ze al volop aanwezig zijn.

Wat overigens nog belangrijker is, u bent op deze manier met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, vrij van **bloedmijten** en daar gaat het om.

Laat uw preventieve werkzaamheden niet achterwege zodra het een tijdje goed ging, want ook daarin schuilt dikwijls wel wat gevaar.

Ook hier geldt: beter voorkomen dan genezen en u dient daarbij te onthouden, dat de enig juiste oplossing is, **de oorzaak wegnemen**. Mijten verdelgen is heel iets anders dan mijten verjagen, verdelgen we ze niet dan slaan ze, ook al blijft u constant waakzaam, toch op een geheel onverwacht moment toe.

Voorkom dat, het kan.

A. van Eck.

ALGEMENE

VERGADERING

1987

De op 23 mei j.l. gehouden Algemene Vergadering, ditmaal gehouden te Maarn, is traditiegetrouw positief en zakelijk verlopen.

De **jaarverslagen van secretaris en penningmeester** werden zonder op- of aanmerkingen goedgekeurd en vastgesteld, evenals de **begroting voor het jaar 1987** en de **notulen** van de op 24 mei 1986 gehouden Algemene Vergadering.

De **bondscontributie** ingaande 1 januari 1988, is ongewijzigd vastgesteld op f 6,- per lid per kwartaal, aspirant leden tot 18 jaar f 3,- per lid per kwartaal. Het is voor het **zesde** achtereenvolgende jaar dat de bondscontributie ongewijzigd gehandhaafd kan blijven.

De **voorstellen 1 tot en met 3** zijn met algemene stemmen aangenomen, voorstel nr. 4 is met meerderheid van stemmen verworpen.

Voorafgaande aan de voor de afgevaardigden van de districten gehouden Algemene Vergadering, is in elk district een Algemene Vergadering voor de afgevaardigden van de afdelingen gehouden. Tijdens die districtvergaderingen zijn er per voorstel in totaal 28.370 stemmen uitgebracht, hetgeen betekent dat gemiddeld ongeveer 69% van de stemgerechtigde leden op deze vergaderingen vertegenwoordigd is geweest.

De heren **H. de Geus** en **M.N.Th. Brouwer**, respectievelijk secretaris en algemeen commissaris, zijn bij acclamatie herkozen voor een periode van drie jaar. De **Algemene Vergadering 1988**, is voor de districten vastgesteld op **6 of 7 mei** en voor de afgevaardigden van de districten op zaterdag **28 mei 1988** in Café Restaurant De Koeheuvel te Maarn. Reglementair dienen de voorstellen voor deze vergadering te worden ingediend vóór 31 december 1987. Afdelingen die hiervan gebruik willen maken doen er goed aan om hun voorstel(len) al tijdens de districtvergaderingen in oktober a.s. voor te leggen en te bespreken.

Het kweken met Europese Wildzangvogels

Het Broedseizoen

Als vervolg op het vorige artikel, dat handelde over de voorbereiding, gaan we nu onze blik richten op het komende broedseizoen.

Maar voordat we daar dieper op ingaan, wil ik eerst nog even met u teruggaan naar januari.

door Wiel Höppener

Bij de voorbereiding hebben we niet alleen met de huisvesting te maken, nee, ook de voeding eist onze aandacht op en met name de verstrekking van levend voer of te wel dierlijke eiwitten. Het is ieder jaar weer hetzelfde liedje. Gaat de telefoon, klinkt van de andere kant van de lijn de stem van een bezorgde vogel-liefhebber: "meneer, ik heb een nest jonge wildzangvogels, welk dierlijk voedsel moet ik de oudervogels verstrekken?" Dan maak ik die man duidelijk dat hij wel een beetje aan de late kant is met zijn vraag, want de oudervogels moeten dat levend voer van te voren kennen en eten.

Daarom start ik reeds in Januari met de verstrekking hiervan. Tweemaal per week geef ik mijn kweekvogels naast de normale voeding in een apart bakje iets levend voer. Dit in de vorm van Wovo buffalowormen en/of mierenieren. Op deze manier leren ze het makkelijk en tijdig kennen en het bevordert bovendien ook nog het in voortplantingsconditie komen van de vogels.

Het moet u niet verwonderen als de kneuen alsook de groenlingen het levend voer niet aanraken. Dat is normaal voor deze zaadeters. Maar vanaf de dag dat er nestjongen zijn, nemen ze het levend voer wel op om het aan hun jongen te voeren. Het is maar dat u het weet.

Naast de normale zaadmengeling en onkruidzaden, verstrek ik mijn vogels het gehele jaar door het bekende kracht en opfokvoer (eivoer).

Nadat ik jarenlang dat eivoer zelf aanmaakte, ben ik sinds twee jaar overgeschakeld op Wovo producten: t.w. "Suk-ses"-kracht en opfokvoer, insectenvoer en Wovo buffalowormen.

Nu zullen er onder u zijn die denken: "aha, hij heeft een sponsor, hij gaat van alles verkopen!" Nee sportvrienden, dat is niet waar, bij mij kun je niets kopen of

bestellen, daarvoor moet u bij de fabrikant of bij uw zaadhandelaar zijn. Geen gezeur aan mijn deur, daar begin ik beslist niet aan. Ik vertel u alleen datgene waarvan ik overtuigd ben dat het goed is en voor de rest sta ik daar helemaal buiten.

Nu gaan we weer verder praten over de binnenkweekruimte. Sinds januari zitten daar de vogels per koppel apart gehuisvest in de kweekvluchtjes en de kweekkooien. Omstreeks 20 maart worden de nestkastjes opgehangen in de vogelverblijven, om ze hieraan te laten wennen.

Nu weten we uit ervaring, dat elke vogelsoort een voorkeur heeft voor zijn nestplaats en wij houden daar natuurlijk rekening mee.

Zo bouwt de putter zijn nest graag op een hoge en lichte plaats, dus zijn nestkastjes hangen we vooraan hoog tegen het gaas van het voorfront. De goudvink daarentegen bouwt liever op een donkere en beschutte plaats. Haar nestkastjes plaatsen we dus bij voorkeur tegen de achterwand en liefst nog wat afgeschermd met wat sparre- of conifeertakjes. De geelgors bouwt in de natuur op de grond of laag bij de grond en is nogal schuw. De nestkastjes voor deze vogels bevestigen we dus tegen de achterwand vlak boven de zandlade.

De nesten van de kneu, de vink en de groenling, kunnen we halverwege de voor- en achterwand, vrij hoog bevestigen en ook graag wat afgeschermd met wat conifeer of sparregroen.

De sijs tenslotte neemt het niet zo erg nauw. Zij accepteert meestal zonder problemen de haar aangeboden nestgelegenheid.

Voordat ik de nestkastjes bij de vogels plaats, strooi ik hierin op de bodem wat

droge bloemen en stukjes gebroken stengels van de echte kamille. De geur hiervan is een afweermiddel tegen de bloedluis. Zo dat weet u dus ook weer.

Eind maart-begin april kunnen wij in de natuur de eerste onkruiden plukken. Natuurlijk doen wij dat alleen op die plaatsen, waarvan we zeker zijn dat daar niet gespoten is met allerhande vergiften.

Op de onkruiden per soort kan ik in deze aflevering niet uitwijden, dat zou te ver voeren. Daarom verwijs ik u naar mijn artikel "Puur-Natuur" in "Onze Vogels" van december 1986 op bladzijde 550.

Een paar dagen na het plaatsen van de nestkastjes, kunnen we de vogels ook de nestmaterialen aanbieden. Ook hiermee heb ik in het verleden leergeld betaald. Als we de nestmaterialen op de zandlade deponeren, moeten we deze regelmatig vernieuwen. Deze worden namelijk vertrapt en met uitwerpselen bevuild. Om dit te voorkomen heb ik van overtollig vogelgaas korfjes gevormd die 10 cm breed zijn, 25 cm lang en 6 cm diep. Deze heb ik tegen het gaas van het voorfront bevestigd. Hierin deponeer ik dan verschillende soorten nestmaterialen, zodat de vogels kunnen kiezen en ik heb nooit troep op de zandlade. De korfjes zijn voorzien van gebogen haakjes zodat ze afneembaar zijn.

Grit en scherpe maagkiezel moeten de vogels het gehele jaar door ter beschikking staan. Niet op de zandlade strooien, maar netjes in bakjes.

Ja, en zo landen we langzaam maar zeker bij het broedgedenken, te beginnen met de nestbouw. Dat is meestal het werk van de pop alleen. De mannen vliegen wel eens met wat nestmateriaal in de bek rond, maar aan bouwen komen ze nooit echt toe.

Na de nestbouw worden weldra de eitjes gelegd en dat is ook weer een punt waar

we niet zo maar aan voorbij mogen gaan. Ik raap alle eitjes tot het hele legsel compleet is en dat is absoluut geen overbodige handeling, want de eitjes kunnen nogal eens sneuvelen, voordat de pop aan broeden toe komt.

De oorzaak van deze ellende is dan de man. Als we namelijk in kweekvluchten en broedkooien gaan kweken, dan heeft de man een beperktere bewegingsvrijheid dan in een ruime buitenvolière. Dit kan dan leiden tot verveling en agressie waarbij hij de pop op het nest voortdurend stoort. Dit heeft dan tot gevolg, dat de eieren worden beschadigd en buiten het nest belanden. Nu moet u niet denken dat dit **altijd** het geval is, maar de kans is groot dat het gebeurt en voorkomen is nog altijd beter, als later met de brokken te zitten.

Persoonlijk heb ik in het verleden deze ervaring al eens opgedaan met een sijsman, een putter en een groeningman. Deze laatste probeerde zelfs op het nest nog met de broedende pop te paren; die mannen toch.

Maar er zijn ook **heren** onder de wildzangmannen, met name de kneu, de vink en vooral de goudvinkman. Dat zijn voorbeeldige echtgenoten en vaders.

Wanneer een man zijn pop lastig valt of het legsel beschadigt, moeten we deze man apart zetten. Dan plaats ik hem in dezelfde ruimte in een t.t. kooi, maar zodanig dat hij de broedende pop kan blijven zien; oogcontact.

Dat de mannen zo vurig zijn, **kan** zijn oorzaak vinden in het te sterk toedienen van levend voer. Daarom is het raadzaam de oudervogels vanaf het eerste ei geen levend voer meer te verstrekken.

Als de jongen geboren zijn, is vooral de eerste levensweek het toedienen van levend voer in de vorm van bijvoorbeeld buffalowormen, miereneciëren, bladluizen enz. zeer belangrijk. Na die eerste week afbouwen, minder verstrekken, anders komen de oudervogels weer te snel in broedconditie en is de mogelijkheid niet uitgesloten dat ze de jongen in de steek laten en opnieuw tot nestbouw overgaan. Het hoeft allemaal niet, maar het kan. Een gewaarschuwd mens telt voor twee.

Wanneer alles naar wens verloopt, zal de pop tussen de derde en vierde levensweek van de jongen, weer met nieuwe nestbouw starten. Ze blijft dan wel nog samen met de man de jongen voeren.

Zo rond het tweede ei, wordt de voederdrang van de pop minder en zal ze al wat langer op het nieuwe nest verblijven. De jongen zijn dan inmiddels een week of vier oud en kunnen van de pop gescheiden worden, zodat deze haar noodzakelijke rust krijgt, al of niet samen met de man, die de dan nog om voedsel bedelende jongen het een en ander kan toestoppen.

Hier wil ik het dan voorlopig bij laten voor wat betreft het broedseizoen. Er is uiteraard nog veel meer over te vertellen en u

zult ook nog wel eens dingen tegenkomen die hier helemaal niet aan de orde zijn geweest.

Het was mijn bedoeling om u een handje te helpen en eventuele teleurstellingen te voorkomen. Als er in dit artikel enkele tips waren waarvan u denkt gebruik te kunnen maken, wel dan zijn we weer een stukje verder op de goede weg.

En dan dit nog. Een echte vogelliefhebber raapt de eieren niet om deze onder te leggen bij andere vogels en zodoende meer jongen te bekomen.

Hij pleegt geen massaproductie. Hij onderbreekt de broedcyclus niet en laat de vogels hun eigen eieren uitbroeden en jongen grootbrengen. Hij is tevreden met wat hij heeft.

In die zin wens ik u nog veel plezier te met uw vogels, een voorspoedig broedseizoen en mooie gezonde jongen op stok.

Zoals gebruikelijk groet ik u allen hartelijk en zeg maar weer, tot een volgende keer.

G.J. van Gelder bv. Zaandam Holland

VOGELZADEN

130 jaar ervaring in vogelzaden

tel.: 075-311211

Uitsluitend verkrijgbaar in de dierenspecialzaak

TAPACULO'S

De zuidamerikaanse tapaculo's zijn bijzonder goed aan hun omgeving aangepast. Soorten die in een droog struiklandschap leven hebben een lichtbruin verenkleed, terwijl die van het donkere dichte struikgewas donkerbruine of zwarte veren hebben. Zo komt de lichtbruine Chileense turco *Pterotochos megapodius* op met laag hout begroeide heuvels voor en hetzelfde geldt voor de beide verwante soorten van hetzelfde geslacht. De donkerbruine huet-huet *Pterotochos tarnii* komt in vochtig oerwoud voor.

Door de verborgen levenswijze van de tapaculo's in de dichte woudvegetatie en die van de pampa's is heel weinig van hun gewoonten bekend. Men krijgt hen dan ook meer te horen dan te zien. Die roep kan luid en monotoon zijn, maar een melodieuze zang komt ook voor (bij de genoemde turco bijvoorbeeld), terwijl buikspreek eveneens wordt aangetroffen. Dit laatste is een prachtig middel voor communicatie, omdat de juiste richting waarin de vogel zich bevindt, niet zo goed is te onderscheiden. De tapaculo's van struikgewas en grasland leven buiten de broedperiode in groepjes, terwijl de bosbewonende soorten als regel solitair even. De vleugels zijn kort en de vleugelspijeren slecht ontwikkeld. Als gevolg daarvan vliegen ze minder dan welke zangvogel ook, met uitzondering van de nieuwzeelandse rotswinterkoningen *Acanthisittidae*. Ze leven op de grond en zouden ervan op hun lange krachtige poten rond te rennen, intussen hun voedsel vergarend. Dit wordt op kuikenmanier uit de gond gekrabd en blijkt uit spinnen, insekten en hun larven te bestaan. Seen wonder dan ook dat van zulke verzorgen vogels ook de nesten helemaal niet gemakkelijk zijn te vinden. De in open terrein levende bruine gallito of aantje *Teledromas fuscus* graaft in zachte oevers korte gangen, die maximaal ongeveer veertig centimeter lang kunnen zijn. De gang van de Chileense turco is echter veel langer en kan wel 2,50 meter lang zijn. Aan zo'n nestgang kan meer dan een maand worden gewerkt. Door de huet-huet wordt soms in een rottende boomstronk genesteld, maar gewoonlijk doet hij dit toch in een hol.

Als regel wordt het nest van grashalmen gemaakt. De wenkbrauwtapaculo *Scytalopus magellanicus* maakt hierop een uitzondering, want deze bouwt een koepelvormig nest van korstmoss, mos en plantenvezels, waarna de bekleding van gras wordt aangebracht.

Het legsel blijkt uit twee tot vier witte eieren te bestaan. De broedtaak wordt door beide ouders vervuld.

Verschillende tapaculo's hebben een naam die van de roep is afgeleid. Zo heeft de roodbruine chucaco *Scelorchilus rubecula* een klanknabootsende naam. De keel is wat lichter roodbruin en kop en rug zijn wat donkerder. Tot hetzelfde geslacht behoort de negentien centimeter lange *Scelorchilus albicollis*. Ook de naam van de 25 centimeter lange huet-huet is gebaseerd op de roep. Het verenkleed is donkerbruin, terwijl borst en voorhoofd meer roodbruin zijn getint. Intensieve kretten dienen als alarmsignalen en om te lokken.

De grijze gallito *Rhinocrypta lanceolata* heeft een grijsgroen verenkleed met een witgeklede kop, kastanjebruine flanken en een witte buik. Is in het bezit van een karakteristieke puntige kuif. Bij de enige tapaculo van het westelijk Amazonegebied is de krop geelachtig. Komt op droge, hooggelegen plaatsen in het oerwoud voor. Zoekt zijn voedsel op de grond en heeft het vooral op wantsen voorzien en doet dit bij voorkeur paarsgewijs. Laat in de broedperiode in de morgen en tegen de schemering een lange afdalende toonladder horen, waarbij het vrouwtje hoger inzet dan de man. Van deze soort werden nog geen nesten en eieren gevonden.

De zuidoost-braziliaanse druppeltapacu-

lo *Psilorhamphus guttatus* heeft een lange staart en blijkt de enige soort van zijn geslacht te zijn. Dit laatste geldt ook voor de klauwtapaculo *Acropternis orthonyx* uit de noordelijke Andes. Is in het bezit van zeer grote voeten en poten met een reusachtige rechte nagel aan de achterteen.

Dan zijn er nog de kortstaart-tapaculo's van het geslacht *Scytalopus*, die een groot bodemnest van mos en plantenwortels maken. Doordat het uitstekend verborgen is, blijkt het moeilijk te vinden te zijn. Het legsel bestaat uit twee of drie dofwitte eieren, die relatief zeer groot zijn. Door het vuil dat eraan kleefte kunnen ze er wat gevlekt uitzien. Het broeden en de verzorging van de jongen wordt door beide partners ter hand genomen.

De 10,5 centimeter lange zuidoostbraziliaanse bamboe-tapaculo *Scytalopus speluncae* komt vaak in de dichte bamboe van de hogere bergstreken voor. In totaal twaalf geslachten met 28 soorten. Het verspreidingsgebied van de tapaculo's omvat Costa Rica tot Patagonië, alsmede de Falkland-eilanden. In Patagonië en Chili zijn ze het meest algemeen.

Momenteel zijn 25 tot 30 soorten bekend, die in grootte variëren van een lijster *Turdus philomelos* tot een winterkoning *Troglodytes troglodytes*. Bij alle soorten kunnen de neusgaten met een geweid vlies of klepje worden bedekt. Het is het zogenaamde *operculum*, dat dient om tijdens stofstormen vuil buiten te houden en moet dus als een bescherming van de neusopening worden beschouwd. Zo is de grijze gallito op de bodem vrijwel voortdurend aan stofstormen blootgesteld. De korte vleugels zijn afgerond (dienen eigenlijk alleen maar om bij het springen in de takken en het rennen op de grond het evenwicht te bewaren), maar de poten zijn krachtig en lang. Ze zijn bijzonder geschikt om ermee in de grond te krabben. De bijzonder zachte staart kan lang of kort zijn. Doordat hij aan de buitenzijde is afgerond, is hij niet zo goed als stuur te gebruiken. Het verenkleed is los en zacht en meestal donker van kleur.

Tapaculo is afkomstig van een zuidamerikaans woord *tapacolo*, dat **bedek je achterwerk** betekent. Berust op het winterkoningachtig gedrag om bij emotie de staart omhoog te steken en in een hoek over de rug te buigen. Een bepaalde vorm van gedrag blijkt hier op verwantschap in systematisch opzicht te duiden, zoals dit ook met lichamelijke kenmerken het geval kan zijn.

Prof. dr. A. Stolk

Nontimalies

Nontimalies, Alcippe, behorend tot de spotlijstertimalies, vinden hun domicilie voornamelijk in Azië waar het bewoners zijn van beboste gebieden. In kleine groepjes zoeken deze vogels in de ondergroei van het bos naar insecten. Ze komen echter zelden op de grond maar zijn wel veelvuldig in de hogere woudlagen waargenomen tot vlak onder de kroonlaag.

Hun nesten worden gebouwd van mos en dode bladeren, op een boomtak ofwel hangend aan wat takjes of in een struik. Die nesten zijn komvormig en met fijn mos en varenblad bekleed.

Beide sexen zijn daarbij actief, beiden broeden de eitjes en als vanzelfsprekend voeden ze ook samen de jongen.

In het algemeen is er geen duidelijk verschil tussen de sexen en dat maakt het moeilijk om paartjes samen te stellen.

De laatste jaren zijn er wat alcippesoorten geïmporteerd en in het bezit van de liefhebbers gekomen. Met een ervan is reeds met succes gekweekt. Voor we u daarover wat meer vertellen, eerst nog even iets over de andere twee afgebeelde soorten.

De **Bruinkop nontimalie, Alcippe cinereiceps**, is ongeveer 11 cm groot en komt met 7 ondersoorten voor in Oost Bhutan, Zuidoost Tibet, het noordelijk deel van Zuidoost Azië en van Taiwan tot Zuidoost China.

De **Nepal nontimalie, Alcippe nipalensis**, is ongeveer 15 cm groot en komt met 2 ondersoorten voor in het Himalayagebied, Assam en Birma.

Tenslotte de **Berg nontimalie, Alcippe peracensis**, welke ongeveer 16 cm groot is met 3 ondersoorten en voorkomt in Laos, Zuidoost Thailand en Maleisië. Het is met deze laatste soort dat Mevr.

M.G. Engelsma - de Kiewit uit Nieuw-Beierland met succes heeft gekweekt. Alvorens haar ervaringen weer te geven, zij nog opgemerkt dat de Berg nontimalie vanaf vlak boven de ogen een zwarte wenkbrauwstreep heeft die doorloopt tot op de scheiding van de grijze en olijfbroene halsbevedering. Die zwarte lijn is op de foto vaag te zien maar het betreft dan ook een vrij jong exemplaar.

Mevrouw Engelsma heeft haar paartje nontimalies afzonderlijk gehuisvest in een vluchtje van 2.40 m lang, 1.10 m breed en 1.25 m hoog. Dat vluchtje is gesitueerd in een verwarmde binnenruimte en is aangekleed met enkele ficussen en conifeertjes.

Achter de plantenrij was een klein rieten mandje aangebracht waarin de timalies van kokosvezels, plantenworteltjes en kleine katoendraadjes een komvormig nestje hebben gebouwd.

Tot twee maal toe kwam het popje tot het leggen van eitjes en tot broeden maar steeds maakte het mannetje een einde aan de illusie door de eitjes stuk te maken.

Op 11 juni 1986 legde het popje het eerste eitje van het derde legsel dat tijdens de daaropvolgende twee dagen met nog twee eitjes werd uitgebreid. De eitjes hadden een rozekleurige schaal waarop roodbruine vlekjes voorkwamen en waren 19 mm lang en 14 mm breed. Het mannetje is voor alle zekerheid toen uitgevangen en apart gezet. Het popje broedde alleen en na 13 dagen zijn twee van de drie eitjes uitgekomen. De jongen waren geheel naakt en hadden een rozeroode huid. Ze werden door het popje goed gevoerd en op de zesde dag zijn de jonge vogels met 2.5 mm ringen geringd. De dag daarop is er een van de jongen doodgegaan. Het overgebleven jong was precies twee weken oud toen het uitvloog. Het kwam overigens wel regelma-

tig in het nestje terug. Op het moment van uitvliegen was het gehele broedpaar groenbruin van kleur, later, na de uitvlucht van de vrouwtjes, was er een duidelijk verschil tussen hem en de mannetjes.

Als voedsel wordt verstrekt un voer, Claus bruin en Claus rood reid eivoer, nektar, buffalowormpden, gesneden druiven, appel en tijdens de opfokperiode aangevoerd spinnetjes en mierenpoppen.

Bruinkop nontimalie

Nepal nontimalie

Berg nontimalie

Wilde Kaardebol (*Dipsacus sylvester*)

Het kan bijna niet anders of u kent de kaardebol als decoratie in een droogboeket. Veel interessanter is het echter om de plant "in levende lijve" te kunnen bewonderen. Ongetwijfeld blijft u er dan even bij stilstaan, iets wat deze plant best waard is. Hij is wat je noemt waard om gezien te worden!

Laten we eens bij de grond beginnen, of liever gezegd in de grond. Die wortels werden in ver verleden tijden als urine-afdrijvend middel gebruikt. Vergelijkbaar met de in de volksmond plaspillen genoemde tabletjes, welke de huisarts in sommige gevallen voorschrijft. Keren we echter terug naar het heden.

Uit de wortels ontwikkelt zich een groot bladrozet, waarbij de bladeren vrijwel geheel bezet zijn met borstelige haren. Ook de daaruit opschietende, soms wel 2 meter hoge stengel en stengelbladeren zijn voorzien van dergelijke, wat beter scherpe stekels genoemd kan worden, beharing. De lichtvioletten bloeiwijze is werkelijk uniek. Talrijke bloemen staan in een soort bloemtros verenigd, waaruit priemvormige omwinselbladeren steken. Het bijzondere van de bloemtros is vooral dat zij aan de zonkant vanuit het midden gaat bloeien. De uitgebloeide bloem van de Weverskaarde (*Dipsacus fullonum*), werd vroeger gebruikt bij het kaarden, het ruwen, van wol. Tegenwoordig is de kaardebol in Nederland vrij zeldzaam. Een reden temeer om de planten daar te laten waar ze naar hartelust kunnen groeien en bloeien. Uw wollen stoffen behoeft u toch niet meer zelf met de hand te kaarden.

En een kaardebol in z'n natuurlijke omgeving is vele malen mooier dan een gedroogd exemplaar in een steeds stoffiger wordend droogboeket, dat na verloop van tijd tóch maar in de prullebak terecht komt!

P.J. de Penning

Ervaringen met Gaailijsters

De Gaailijsters behoren tot de familie Timaliidae. Ze vormen in die familie een variabele groep vogels bestaande uit ongeveer 40 soorten.

Hun grootte varieert van 10 tot ongeveer 30 cm. De meeste soorten vinden hun domicilie in Azië. Het zijn echte boomvogels, leven vooral in bosrijke gebieden en hebben over het algemeen een wat luidruchtig karakter. Hun voedsel bestaat uit insecten, zaden en vruchten.

De laatste paar jaar zijn er vanuit het Aziatische werelddeel nogal wat gaailijstersoorten in ons land geïmporteerd. Het is bijzonder verheugend dat met verschillende van die soorten alreeds met succes is gekweekt. Omdat ervaring de beste leermeester is, doet het ons genoeg een drietal verslagen over de kweek met evenzovele gaailijstersoorten te kunnen publiceren. Zij nog vermeld dat voor al deze behaalde kweekresultaten de betreffende liefhebbers, doordat zij hun eigen kweek exemplaren hebben ingezonden op de bondskampioenschappen, in aanmerking zijn gekomen voor de NBvV-Oorkonde.

Witnekgailijster (*Garrulax strepitans*)

Een kennis van mij schafte ongeveer 8 jaar geleden twee exemplaren van de bovengenoemde soort aan. Man en pop gelijk van grootte (circa 29 cm) en kleur. De vogel heeft een kastanjebruine kop en keel met aan de zijkant van de nek een witte vlek die overgaat in een grijze band die de bovenborst en nek omcirkelt. Het resterende gedeelte van het verenpak is grijsbruin, met donkere snavel en poten en de ogen zijn roodbruin. Achter het oog bevindt zich een kleine donkere kale huidplek. Het geslacht van deze gaailijster is slechts vast te stellen wanneer de vogel zich laat horen. Zowel de man als de pop brengt een luid kwetterend geroep voort. Ze zijn zo luidruchtig dat ik de aanschaf van deze vogels aan liefhebbers die veel burens hebben, afraad. Het geluid van de pop heeft dezelfde toonhoogte als dat van de man, maar deze heeft een afwisselender repertoire. De man laat zo nu en dan een "kloek, kloek, kloek"-geluid horen. Door de handelaar die de vogels aan mijn kennis verkocht, werd verteld dat het hier Formosagaaien betrof. Pas na enkele jaren ontdekte ik hun ware identiteit. Ze komen voor in Birma, Zuid-Oost Azië en Thailand. Er is een ander soort bekend *Garrulax strepitans ferrarius* uit Z.O. Thailand. Ik heb wel eens soortgelijke vogels gezien met een donkerbruine, bijna zwarte kop en keel. Mijn kennis plaatste de vogels in een buitenvolière met een open nachthok (afmeting 3 x 1,5 m). In het begin waren ze schuw, maar daarin kwam ge-

leidelijk verbetering. Ze bleken goed tegen ons klimaat bestand te zijn. Na een paar jaar geen broedneigingen vertoond te hebben, begonnen zij in de zomer van 1983 te nestelen in een nestkast van 27 x 25 x 35 cm (b.d.h.) met een zeer breed langwerpig invlieggat dat in de buitenvolière hing. Er werd daarin een slordig nest gebouwd van plantaardig materiaal waarin twee eieren werden gelegd. Na twee dagen pikte de man echter de eieren stuk.

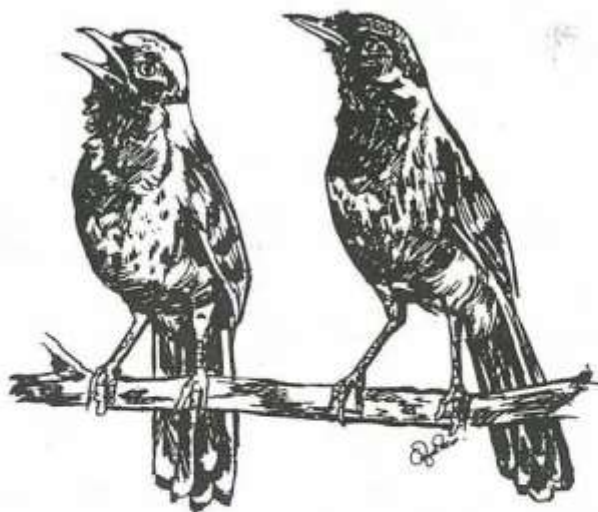
Dit gebeuren was voor mijn kennis zo'n grote teleurstelling dat hij de moed liet zakken en aan mij de vogels overdeed. Ik kreeg tevens de nestkast mee waarin ze gebroed hadden. Ik plaatste het paar in een binnenvlucht van 2,50 x 0,70 x 1,80 m. De wanden van deze vlucht zijn geheel dicht. Enkele plastic golfplaten in het dak zorgen voor voldoende lichttoetreding. Omdat de vogels verder niets zien, zitten ze erg rustig. Wel kunnen ze het geluid van andere gaailijstersoorten binnen dezelfde ruimte horen. In de volière bevinden zich 2 zitstokken, de vloer is van beton. Er is geen beplanting aanwezig, wel wordt er een oude kerstden tegen de achterwand geplaatst, zodat de pop zich kan verbergen wanneer de man al te fel achter haar aanjaagt in het broedseizoen. 1984 was een verloren jaar, de vogels deden niets. In 1985 ging het beter. Er werden 4 legfels uitgebreed, maar telkens stierven de jongen zodra ze op het punt stonden om uit te vliegen of reeds uitgevlogen waren. Slechts één jong heb ik 3 weken op stok gehad. Toen is het vermoedelijk door de man gedood. Hoewel het reeds eind september was, vertoonde deze n.l. nog

steeds broedneigingen. Om achter de oorzaak van het sterven der jongen te komen heb ik er enkele laten onderzoeken bij Het Centraal Diergeneeskundig Instituut te Lelystad. Uit dit onderzoek bleek dat er zich cocosvezel in de maag van de jongen bevond. Cocosvezel verteert niet in de maag, veroorzaakt verstopping en dit veroorzaakt uiteindelijk de dood.

Omdat ik verwachtte nu dus de oorzaak van de sterfte te weten, zag ik het voorjaar van 1986 hoopvol tegemoet. De oudervogels vielen in oktober in de rui maar kwamen er gelukkig goed doorheen. In verband met hun reeds gevorderde leeftijd en de strenge koude van dat jaar heb ik ze gedurende de winterperiode in een binnenvolière gehuisvest dat beter geïsoleerd was. In 1986 werden de vogels eind maart weer in hun oude vlucht ondergebracht. Als nestmateriaal werden nu dunne berkentakjes, kweekgras, plantenwortels en fijn straatgras verstrekt (geen cocosvezel meer!!) Onmiddellijk begonnen ze met nestmateriaal te slepen, waarbij de man met hangende vleugels achter de pop aanzat en veelvuldig zijn roep liet horen. Het eerste ei lag stuk op de grond maar op 20 april lagen er toch 2 eieren in de nestkast. De eieren waren zeegroen van kleur, zonder stippen. De grootte was 26 mm breed en 33 mm lang. De eieren werden alleen door de pop bebroed. De man voerde de pop wel op het nest. De broedtijd bedroeg ongeveer 13 dagen. Op 6 mei lagen er 2 naakte jongen in het nest. Het nest werd door de pop nu vrijwel helemaal niet meer verlaten en de man sleepte ijerig voedsel aan. Op 14 mei heb ik de jongen, die toen al behoorlijk veren begonnen te krijgen geringd

met een 5 mm ring. Om te voorkomen dat de ouders de jongen met ring en al uit het nest zouden gooien, heb ik de ringen van tevoren zwart gemaakt. Daartoe had ik de ringen aan een spijker gestoken, ingesmeerd met hobbylijm en ze daarna door vergruisd houtskool gerold. Op 18 mei verlieten de jongen het nest. Ze konden nog niet vliegen en verbleven op de grond en in de kerstden. Na enkele dagen werden de jongen minder actief en ze werden ook minder gevoederd omdat ze nog nauwelijks sperden. Anderhalve week na het verlaten van het nest was het ene jong dood. Dit was een enorme teleurstelling. Ik heb het jong openge-snedem om te kijken wat de oorzaak zou kunnen zijn. In de darmen en de maag trof ik dennenaalden aan en ook nog een stuk cocosvezel.

Een dennenaald stak als een speer dwars door de darm heen. Waar de cocosvezel vandaan kwam is mij nog steeds een raadsel. De jonge vogel zag er overigens verder goed uit. Twee dagen later was ook het tweede jong aan dezelfde doodsoorzaak gestorven. Ik besloot daarna de kooi grondig te reinigen en de kerstden te vervangen door verse eikentakken met bladeren. Er werd opnieuw genesteld, het eerste ei lag weer stuk op de grond en op 2 juli zat de pop op twee eieren te broeden. Twee jongen werden er geboren die op 22 juli werden geringd. Tijdens het ringen waren de ouders zeer aggressief en vlogen mij in het haar. Op 26 juli verlieten de beide jongen het nest. Op 1 augustus lag het grootste jong dood op de grond. Sectie wees uit dat het een leveraandoening had. De maag en ingewanden waren echter zuiver. Het tweede jong groeide echter voorbeeldig op. Het venekleed gelijk op dat van de ouders, maar is doffer van kleur. Drie weken nadat het jong was uitgevlogen heb ik de man uit de vlucht gehaald om te voorkomen dat de pop opnieuw zou willen gaan leggen en de man het jong zou vermoorden. Tevens werd de nestgelegenheid verwijderd. De beide oudervogels kunnen elkaar nog wel horen. Door de pop werden toch nog 2 eieren op de bodem gelegd. Het jong is inmiddels zelfstandig en zit nog steeds bij de moeder. 's Avonds zitten ze dicht tegen elkaar aan te slapen. Het voedsel dat ik door het jaar heen verstrek bestaat uit Universeel korrels en Claus-voer (Bruin III). Verder krijgen de vogels iedere dag gemalen rundsvlees en hart. Afhankelijk van de tijd van het jaar worden fruit (vlierbessen, kersen en bramen) halfrijpe maiskolven en vis gevoederd. De jognen werden groot gebracht met mierenpoppen, vleesmaden met gistocal er overheen, meelwormen, krekel, jonge muizen en sprinkhanen.

Aanvankelijk heb ik de vleesmaden levend verstrekt maar naar aanleiding van een artikel in "Onze Vogels" heb ik de maden, bij het grootbrengen van het laatste nest gekookt gevoederd. In het begin aten de oude vogels de gekookte maden niet zo graag, maar daarin kwam later verandering. Het is moeilijk te zeggen in hoeverre dit koken van de maden invloed heeft gehad op het slagen van deze fok. Naar aanleiding van het artikel over de Bruine masker gaailijster van de heer De Rooy, merk ik op dat de vreemde

gewoonten van zijn gaailijster, die daarin zijn beschreven mij bij mijn gaailijsters ook zijn opgevallen. Tevens is mij opgevallen dat als de pop haar kop omhoog steekt, de man haar dan in de hals pikt. Dit gebeurt omgekeerd ook. Hopelijk komt mijn jonge gaailijster goed door de rui.

Zoals u ziet kan het soms jaren duren voordat met een vogelsoort een fokresultaat behaald wordt.

Tekst: P. Voets

Bruine maskergaailijster (*Garrulax cineraceus*)

Van de bruine maskergaailijster is de bovenkop en de nek zwartachtig bruin, verdere bovendelen olijfbuin en de stuit roestbruin. De vleugels zijn olijfbuin tot zwart met cremewitte tekening. De staart is bruin met een zwartachtige band vlak voor de witte staartpunt. Een kleine geelachtig bruine wenkbrauwstreek, onder het oog een eivormige lichte vlek en een zwartachtige baardstreek met roestbruine randen geven de vogel een maskertekening. Kin en keel zijn witachtig tot roestbruin, de verdere onderdelen zijn geelachtig bruin tot wit op het midden van de onderbuik. De snavel is geelbruin, ogen lichtgrijsachtig en de poten bruin. Onder de snavel zijn wat uitstaande kleine baardveertjes aanwezig. De grootte bedraagt ongeveer 21-22 cm. Ze komen voor in Zuidoost Azië. Naast de nominaatvorm zijn twee ondersoorten bekend, te weten *G.c.strenuus* en *G.c.cinereiceps*. Uiterlijk zijn er geringe verschillen tussen de rassen en nagenoeg geen uiterlijk verschil tussen de sexen.

Samen met wat wildzangvogels, putters etc., waren de bruine maskergaailijsters ondergebracht in een volière van 6 m lang, 2,50 m breed en 1,90 m hoog. Deze volière is rijk beplant met coniferen, dennetjes, rozebottels en vlier.

Van in hoofdzaak cocosvezels, bouwden de vogels in de struiken een ruim en vrijstaand komvormig nest, ter grootte van een merelnest.

Regelmatig werd omstreeks de tijd dat er nestbouw werd gepleegd, de baits waargenomen. De man hipt dan met hangende en wat uitgespreide vleugels en breed uitgespreide over de grond slepende staart rond de pop. Hij houdt daarbij een cocosvezel in de snavel en maakt zachte welluidende geluiden. De normale zang klinkt geheel anders en is te vergelijken met die van onze lijster, wellicht met nog wat meer volume. Overigens zingen ze niet zo vaak.

Spoedig nadat het nest klaar was, werden daarin 2 eieren gelegd. De eieren waren zeegroen van kleur en voorzien van

Chinese gaailijster 10 dagen oud

Chinese gaailijster 9 maanden oud

Roodvleugel gaailijster

Met deze soort, *Garrulax milnei*, die met de ondersoorten *G.m.sharpei*, *G.m.vitryi* en *G.m.sinianus*, voorkomt in Birma, Yunnan, Noordwest Thailand, Noord Indochina, Zuid Laos, Kwangsi en Noordwest Fukien, zijn voor zover ons bekend nog geen kweekresultaten behaald.

Bruine maskergaailijster

die ze op de bodem van de volière vinden in hun snavel en gooien dat dan in de badschaal. Om die reden moet dan ook het badwater meer dan normaal worden ververs. Een andere opvallende zaak was het verstoppertje van zaden. Als ze zelf voldoende voedsel hadden opgenomen, namen ze verschillende zaden, zoals zonnepitten en hennep, in hun snavel en stopten die her en der verspreid in de grond. De andere dag zoeken ze die zaden dan weer terug en eten ze op. Op die manier 'spitten' ze dus regelmatig in de bodem en deze blijft dan ook lekker los. Tenslotte is nog op te merken dat deze vogels erg nieuwsgierig van aard zijn en ook dat ze vrij gemakkelijk met de verzorger vertrouwd raken en tam worden. Wat de huisvesting betreft zijn ze erg gemakkelijk en bovendien kunnen ze zomer en winter buiten blijven, mits er maar een goed beschut gedeelte, nacht- of binnenverblijf, aanwezig is.

Tekst: H.J.F. de Rooy

lichte bruinachtige spikkels. Beide vogels wisselden elkaar tijdens het broeden af. Na 14 dagen zijn de eieren uitgekomen. Op een leeftijd van 8 dagen zijn de jonge gaailijsters geringd; ringmaat 3.5 mm. Beide oudervogels voerden de jongen goed en ongeveer 17 dagen oud verlieten ze het nest. Ze leken toen al heel sterk op volwassen vogels. Misschien nog wat kleiner en minder warm van kleur. De eerste week buiten het nest was er van echt vliegen nauwelijks sprake. Ze hielden zich voornamelijk op onder de begroeiing.

Het voedsel bestaat uit zaden, universeelvoer, meelwormen, mierenpoppen, buffalowormen en verder alle voorkomende larven, torren en kevers. Dagelijks krijgen ze ook wat fruit, in hoofdzaak appel en sinaasappel. Tijdens de opfokperiode werd er meer levend voer aan te gegeven alsook Cédé eivoer.

Tijdens de broedperiode zijn de oudervogels wel wat agressiever dan normaal. Ze duilden niets of niemand in de buurt van het nest en zelfs toen de jongen dat nest al hadden verlaten en door de volière hipten, hielden ze elk levend wezen uit hun buurt!

Baden doen deze vogels erg graag en vooral in de broedperiode.

Wel zijn bij deze gaailijsters wat vreemde gewoonten opgevallen. Zo nemen ze regelmatig kleine steentjes en stukjes glas

Chinese gaailijster volwassen exemplaar

Chinese Gaailijster (*Garrulax sanyo*)

In het voorjaar van 1985 kwam ik in het bezit van een paartje Chinese gaailijsters. Het zijn vogels ter grootte van een zanglijster, ongeveer 25 cm, met een kleine kuif. De kleur is overwegend mat donkerbruin met aan de kop, rond de ogen beigekleurige veerveldjes, roodbruin op de stuit, snavel en poten donkerbruin tot zwart.

Naast de nominaatvorm zijn de navolgende ondersoorten bekend: *G.s.albocuperciliaris*, *G.s.comis*, en *G.s.oblectans*. Ze komen voor in Oost Assam, Yunnan, Sikang, Noordoost Birma, Noord Indochina, Noord Vietnam en Zuid en West China.

Beide geslachten zijn gelijk van kleur en tekening. Ik heb ze met gebruikmaking van het bekende maar omstreden loodje aan een touwtje gesext.

De zang is melodieus en afwisselend maar bij mijn vogels niet erg luid. De man zingt vooral in de ochtend en tegen de avond, meestal vanuit een dichte conifeer. Bij gevaar van roofvogels, katten of vreemde bezoekers, beginnen beide vogels luidkeels te schetteren. Het zijn zeer sterke vogels die zomer en winter altijd mooi strak in de veren zitten en altijd op zoek zijn naar wormen en insecten op de grond, waarbij ze met de snavel elk stukje van de bodembedekking vele malen omwoelen.

In de wintermaanden zitten ze samen met diverse kleinere en grotere vogels in een gezelschapsvolière.

Omstreeks maart, afhankelijk van het weer, verhuizen ze naar een aparte vlucht die deel uitmaakt van een rij van 10 vluchten. Zo'n vlucht is 4 m lang, 1.00 m breed en 2.50 m hoog. Een klein gedeelte daarvan is overdekt. De beplanting bestaat uit 1 grote conifeer en 1 vlierstruik. In de conifeer slapen ze en hebben ze ook, op een hoogte van ongeveer 2.00 meter, een nest gebouwd. Het nest is enigszins te vergelijken met een merenest, echter iets losser van constructie. Ze hadden diverse nestmaterialen ter beschikking maar in hoofdzaak is er gebruik gemaakt van cocosvezel en een basis van donkere takjes en grashalmen.

Na het nest enkele malen weer afgebroken en opgebouwd te hebben, werd eind april 1986 het eerste ei gelegd van een legsel van drie, elke dag één. De eieren waren lichtblauw met enkele bruine spatzen op het stompe einde en waren ongeveer net zo groot als een merelei.

Na 14 dagen, geteld vanaf de dag dat het derde ei gelegd was, kwamen alle eieren uit maar twee jongen stierven vrij kort daarna. Het derde jong groeide voorspoedig maar kort voor het uitvliegen lag het dood in het nest. Ook hier weet ik geen zekere oorzaak te vinden. De vo-

gels begonnen echter meteen aan een nieuw legsel en dit resulteerde in één prachtig jong dat zonder problemen volwassen is geworden. Waarschijnlijk is het een mannetje, getuige zijn zang. De pop voerde hoofdzakelijk de jongen en soms werd de pop op het nest door de man gevoerd. Ook broedde de pop het meest waarbij de man dan vaak op de rand van het nest zat. Toen de jongen 4 dagen oud waren zijn ze geringd, nadat de ring met bruin plakband was omwikkeld, dit vanwege de kleur. De jonge vogel was fletser van kleur dan de volwassen exemplaren. Als basisvoer krijgen de vogels een mengsel van vier verschillende merken universeel, elk 1 kg, met 1 kg universeelkorrels en 0.5 kg Claus insectenvoer voor grofsnaveligen. Hiernaast krijgen ze elke dag fruit of eivoer en enkele meelwormen. Zodra ze in de aparte vlucht zitten krijgen ze iets meer meelwormen en ook mierenpoppen.

Als er aanwijzingen zijn dat ze met nestbouw gaan beginnen, wordt de hoeveelheid mierenpoppen opgevoerd en worden naast de meelwormen ook buffalwormen, witte maden en enkele krekels en wasmotten gevoerd.

Tekst: F. Verstappen

Als vogels uw hobby zijn

GEHU-KOOIEN

Boomcatweg 10
7442 BH Nijverdal
tel: 05486-16187

GEHU levert u betaalbare kooien, en voor elke vogel de juiste kooi. De kooien zijn opgebouwd uit 10 mm met kunststof beklede plaat.

Verder leveren wij: Broedmachines en Ziekenkooien.

Vertegenwoordiger voor België: Dhr Vandekerckhove, Bliestraat 85, 8790 Waregem. tel: 056-607245.

HET BESTE ADRES VOOR
ALLE VOGELBOEKEN IS: de

INTERNATIONALE HOBBY-BOEKHANDEL

Rijsseltweg 10
7211 EP EEFDE-GORSSEL
Telefoon 05759-19 50

Gratis folders en catalogus
met speciale aanbiedingen!

Grijze roodstaart papegaai

Al jaren ben ik een trouw lid van uw organisatie en aandachtig lezer van uw maandblad. Ik heb daaruit al erg veel geleerd en ik zou dat blad niet meer kunnen missen. In mijn woonplaats, Den Haag, ben ik aangesloten bij de Dierenbescherming en behulpzaam bij de verzorging van vogels tijdens vakanties of anderszins. Ik adviseer ook de mensen over voeding, vooral wat papegaaien betreft.

Mevr. de Reyer in Den Haag kocht in Amsterdam voor f 1250,- een Grijze Roodstaartpapegaai. Het bleek geen succes; schuw, krijsen, niet te benaderen, een en al ellende. Ze ging terug naar de handelaar en ruilde de vogel in voor een ander exemplaar. Helaas weer hetzelfde en uiteindelijk werd besloten om wederom de vogel te gaan ruilen. Nu kreeg ze dan een jonge vogel van ongeveer vijf weken oud en een zakje voer voor de reeds betaalde f 1250,-. 'Klaar was de zaak' maar hoe nu verder?

Via de dierenbescherming had die mevrouw mijn adres gekregen en kwam ze met de vogel naar mij, nadat ik haar had geadviseerd de vogel tijdens het vervoer met een waterkruij en in enkele lappen warm te houden. Ik heb de vogel gewogen om per dag eentiende deel van zijn gewicht aan voeding te verstrekken. Die voeding bestond uit 225 gram papegaaienvoer, 75 gram CéDé eivoer, 150 gram brinta en 2 ligakoeken. Dit alles gemalen tot poeder en daarvan een papje gemaakt. Dat papje heb ik verdeeld in een aantal bakjes, één bakje per voeding, en in de koelkast gezet. Ongeveer een half uur voor de voedselverzekking uit de koelkast gehaald en het bakje in warm water gezet om de inhoud op de goede temperatuur te laten komen. Ik heb die mevrouw ook geleerd te voelen of de krop van de vogel leeg was om daarna pas voedsel te geven en daardoor kropverzuring te voorkomen. Ze heeft alles zeer nauwgezet opgevolgd en de doos waarin de vogel tijdens die periode gehuisvest werd zeer schoon gehouden. Een en ander had een prachtig resultaat en de jonge vogel ontwikkelde zich tot een zeer mooi exemplaar; was erg afhankelijk en lief.

Mevrouw Broere van Groenou, Den Haag.

Sporophila's

Het geslacht Sporophila, de PAAPJES, omvat een groot aantal levendige en goed zingende zaadertjes van 9 tot 14 cm grootte. Ze zijn overwegend eenvoudig van kleur en tekening, alhoewel er zich zeker wel een paar fraai getekende soorten onder bevinden.

Hun snavel is kegelvormig, kort en dik, hetgeen het kenmerk is van de echte zaadeter. Ze komen in grote getale voor in Zuid en Midden Amerika alwaar ze onder verschillende omstandigheden leven. Hun geeigende biotoop is het meer moerasachtige gebied, begroeid met struiken en lage bomen. In wat mindere mate komen paapjes ook voor in licht begroeide bosranden en tuinen.

In het algemeen is er betrekkelijk weinig van ze bekend. Zo nu en dan worden er enkele paapjes-soorten in de handel aangeboden en met vele daarvan zijn kweekresultaten behaald.

Ze blijken goed in volières te houden te zijn en ze kunnen in het algemeen best vredig met andere vogelsoorten samenleven. Met soortgenoten wordt het wat moeilijker, de kans is dan groot dat er op leven en dood gevochten wordt. Als er geen soortgenoten in dezelfde ruimte verblijven, blijft de sfeer rustig en rust is een van de voorwaarden om ze tot broeden te krijgen.

Hun voedsel dient te bestaan uit gemengde zaden voor tropische vogels, aangevuld met gras- en onkruidzaden en paddi. Daarnaast nemen ze nogal wat groen op en ook levend voedsel zoals wat meelwormen, pinky's, buffalowormpjes etc.

Hun nesten bouwen ze bij voorkeur vrijstaand in dichte struiken, alhoewel ze in de volière ook nogal eens gebruik maken van nestkastjes. Als nestmateriaal moeten we ze grashalmen, kokosvezel en paardehaar aanbieden.

De popjes bouwen het nest en onderwijl wordt ze door het mannetje gevoed. Voor het overige bemoeit het mannetje zich niet of nauwelijks met nestbouw en broeden, meestal houdt hij zich op nabij het nest waar hij vanaf een strategisch plaatsje een welkend liedje laat horen. Hij is wel waakzaam en houdt hun gebied vrij van indringers. Wat al te nieuwsgierige volièrebewoners worden prompt en fel door hem verjaagd.

Het is heel moeilijk om bij paapjes goede paartjes samen te stellen. In de meeste gevallen is er geen of weinig verschil te zien tussen mannetjes en popjes en dat maakt het allemaal niet zo gemakkelijk. Er worden nogal eens zogenaamde paartjes aangeboden maar heel vaak komt het voor dat het vermeende popje een jong nog niet op kleur zijnd mannetje blijkt te zijn. Omdat de import in het algemeen beperkt is, valt er weinig meer te ruilen. Vandaar dat als u in paapjes geïnteresseerd bent en u krijgt de kans ze aan te schaffen, beperk u dan niet tot slechts één koppeltje. Verklein uw risico.

Als er na 11 tot 13 dagen de 2 tot 3 lichtkleurige en met bruin tot violet getekende eitjes waaruit een legsel gemiddeld bestaat, door het popje zijn uitgebroed, worden de overwegend grijsachtig gekleurde jongen door beide oudervogels gevoerd. Na 2 tot 3 weken verlaten ze het nest en ze worden dan nog enige tijd door voornamelijk het mannetje gevoerd.

Vooral in de broedperiode is aanbod van wat levend voedsel van belang.

Afhankelijk van de soort, worden paapjes geringd met ringen in de maat 2.3 tot 2.5 mm.

Zodra de jongen zelfstandig zijn, is het verstandig ze bij de ouders weg te halen om te voorkomen dat de man, zeker als het popje tot een volgend legsel komt, ze in hevige mate gaat achtervolgen waarvan de afloop in het algemeen niet zo best is.

Op de volgende pagina's treft u een negental afbeeldingen in kleur aan, allemaal paapjes, allemaal behorende tot de familie Sporophila.

Tekst: H.A. Maurer

Foto's: H. Bielfeld, J.P. Nicolaas en C. Scholtz/v 't Hart

Oranjepraapje, *S. nigroaurantia*.
10 cm. Zuid Brazilië.

Reuzenpraapje, *S. frontalis*.
12 cm. Oost Brazilië. Let op de opvallende snavel. De bovensnavel is duidelijk lager dan de ondersnavel.

Witvoorhoofdpraapje, *S. lineola*.
10,5 cm. Oost Brazilië, Guyana, Venezuela, Peru, Bolivia en Argentinië.

Witkeelpraapje, *S. albogularis*.
10,5 cm. Oost Brazilië.

Sierpaapje, *S. cearulescens* 11 cm.
Zuid Brazilië, Paraguay, Bolivia en Argentinië.

Kraagpaapje, *S. torquella*
10 cm. Mexico tot El Salvador.

Moeraspaapje, *S. palustris*
10 cm. Zuid Brazilië, Paraguay, Uruguay
en Noordoost Argentinië.

Perupaapje, *S. peruviana*
10 cm. Ecuador en Peru.

Okerborstpaapje, *S. hypoxantha*
10 cm. Brazilië, Oost Bolivia, Paraguay tot Noord Argentinië.

Strukturkleuren: 3

In deel 2 is een fysisch principe dat iriserende kleuren oproept, behandeld. Het verschuiven van de golflengte van de verschillende kleuren binnen het witte licht, doordat de ene lichtstraal in de veer treedt en op een onderlaag terugkaatst, en de andere lichtstraal direct van het veeroppervlak weerkaatst, vormt de basis voor dit fenomeen. (fig. 6) Er zijn nog andere structuren denkbaar die interferentie oproepen, en in de dierenwereld hun toepassing hebben gevonden.

2. Buiging van lichtstralen. (diffractie)

a) Smalle spleten. (fig. 8)

Aan de randen van het materiaal dat de spleet begrenst, wordt het invallende licht afgebogen.

De lichtstraal afgebogen aan de ene spleetrand zal een golfverschuiving ondergaan ten opzichte van de lichtstraal aan de andere spleetrand. We nemen beide stralen als een bundel waar. Het kleureffect is afhankelijk van de spleetwijdte en de zuiverheid van de regelmaat van de spleetafstand.

b) Groeven (fig. 9)

Joseph von Fraunhofer (1787-1826), een Duitse astronoom, opticien en natuurlijk ook fysicus, trok met behulp van een diamant dunne evenwijdige groeven in een stuk glas. Hierop liet hij een lichtbundel vallen.

De lichtstralen worden aan de randen van de groeven afgebogen. De stralen aan de verschillende randen geven een verschuiving van golflengte ten opzichte van elkaar. Deze verschuiving is afhankelijk van de groefafstand. De kwaliteit van de waargenomen kleur hangt samen met de regelmaat van genoemde afstand, terwijl de afstand zelf bepalend is voor de kleur die wordt opgeroepen.

Door middel van dit experiment en de nodige berekeningen, die ik u en mijzelf maar zal besparen, werd door von Fraunhofer en later ook Rowland (1883) de golflengte van de opgeroepen kleuren vastgesteld.

c) Ruimtestruktuur. (fig. 10)

Een andere mogelijkheid waardoor interferentie op basis van diffractie kan worden opgeroepen, hebben we eigenlijk in art. 1 al aan de orde gesteld. Lichtstralen kunnen door kleine partikeltjes worden afgebogen.

Tyndall (1820-1893) heeft zijn naam hieraan verbonden. Toch is het door Ray-

leigh/Tyndall beschreven fysisch proces niet als interferentie beschreven (zie art. 1) Karakteristiek voor genoemd proces was het min of meer zuivere blauweffect opgeroepen door random (willekeurig) verdeling van kleine partikeltjes, waardoor vooral blauwe stralen werden **verstrooid** (fig. 3)

Het onder interferentie beschreven proces is gebaseerd op een streng geordende verdeling van de partikeltjes in een medium. (fig. 10)

Essentieel voor het kleureffect is vooral de afstand tussen de lagen onderling. De afstand van de partikeltjes in de lagen, bepalen de konstantheid van de kleur.

Het was Laue (1912) die het fenomeen beschreef maar we danken aan vader en zoon Bragg (1913) de eenduidige verklaring voor dit verschijnsel. Durrer (1962) toonde als eerste aan hoe in de vogelveer dit fysisch proces zijn toepassing heeft gevonden.

Deze structuur is verantwoordelijk voor vele, vaak relatief stabiele kleuren in de vogelwereld. De Paauw en de Trogon zijn hiervan lichte voorbeelden.

Het aantal lagen en de konstantheid van hun afstand bepalen de zuiverheid van de waargenomen kleur.

De z.g. partikeltjes waarlangs het licht wordt afgebogen bestaan meestal uit enkelvoudige of complexe plaatjes of cylinders, bouwsels van keratine en melanine, waarin wel of geen lucht zit opgesloten (zie ook art. 1).

Theoretisch zijn de belangrijkste fysische kleurvormende systemen die o.a. in de vogelwereld hun toepassing hebben gevonden, aan de orde geweest. (zie afb 4).

Enkele voorbeelden om het effect van invalshoek en zichthoek in de verschillende veer- of tekenvelden te tonen, besluitert dit deel.

Voorbeeld 1.

Jean Dorst (1952) geeft in zijn onderzoek

van de kleurvorming bij kolibries voor *Chrysolampis mosquitos*;

tabel 1. (fig 12)

hoek van lichtinval	keelkleur	kopkleur
20°	—	—
30°	—	—
40°	groen	goudgeel
50°	geelgroen	helrood
60°		
70°	goudgeel	zinnobers
80°		
90°		karmijnrood
100°	oranjegeel	donkerrood
110°	oranje	

Het effect van water op de veer- of tekenkleur kan informatie geven over de opbouw van de

veer en het materiaal waaruit de lagen bestaan.

tabel 2

		In lucht	in water
<i>Eriocnemis vestitus</i>	stuit	geelgroen	roodgeel
<i>Chryso. mosquitos</i>	keel	geel	zuiver rood
<i>Chryso. mosquitos</i>	stuit	groen	rood
<i>Chalybura b. buffonii</i>	buik	groen	rood-goud

Water heeft geen invloed op de helderheid van de kleur. Hieruit zou gekonkludeerd kunnen worden, dat zich **tussen** de partikeltjes (melanine) geen licht bevindt.

Door het opzwellen van de partikeltjes (in dit geval meestal scholachtige melanine plaatjes) onder invloed van het water, verschuift de kleur naar het langgolfige veld.

De kleuren van Kolibries vertonen vaak sterke kleurverschuivingen onder invloed van de verandering van de waarnemingshoek c.q. lichtinvalshoek.

De tekenpatronen die zich bevinden op de verlengde bovenstaartdekveren van de Pauw, beter bekend als de "oogtekening" zijn stabiel(er) van kleur.

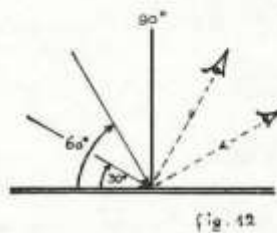
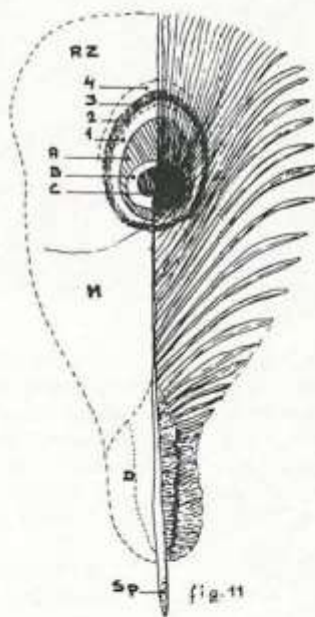
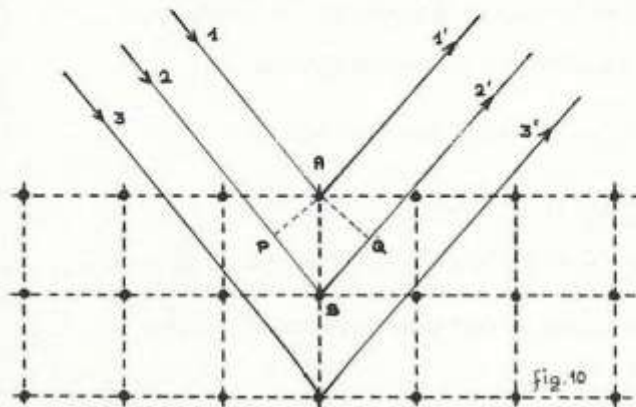
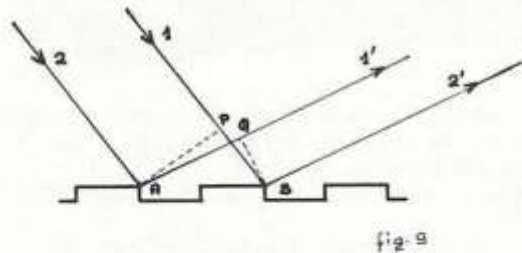
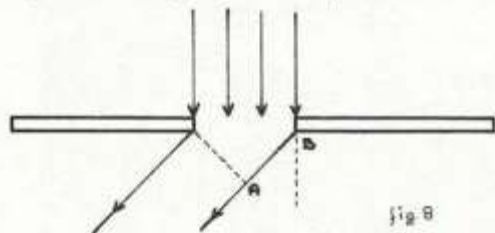
Tabel 3 Pauw: bovenstaartdekveer oogtekening (naar Durrer) fig. 11.

Kleurzone (zie fig. 11)	Hoek van lichtinval hoek van beschouwing				
	90°	70°	50°	30°	10° (fig 12)
A	blauw	donkerblauw	zwartblauw	zwartviolet	zwart
B	turquoise	turquoise groen	blauw	violetblauw	violet
C	roodbruin	bruinrood	bruin	bruingroen	grauwgroen
1	goudgeel	geelgroen	groengeel	blauwgroen	blauwgroen
2	violet	violetgroen	donkergeel- groen	donkergroen	donkergroen- blauw
3	roodgeel	goudgeel	groengeel	donkergroen- blauw	donkerblauw- groen
4	geelgroen	groengeel	donkergroen	blauwgroen	blauw (groen)
RZ/M	roodgroen	groenrood	groen	blauwgroen	blauw (groen)

De sterkste kleurwaarneming treedt op als de hoek van lichtinval gelijk is aan de hoek van waarneming (fig 12).

Onder de 50° neemt de zwartkomponent in de kleurwaarneming duidelijk

toe. Een uitzondering hierop vormt de randstreep 2, die verloopt van violet naar het geelgroene bereik als de hoek van lichtinval wordt verkleind.

Bruinkop non

Met foto's van G. Oppenborn en T.C. Mulder

De familie *Lonchura malacca* bevat een tiental soorten nonnen waaronder de zwartkop-, driekleur-, schild- en bruinkop non. Deze laatste, *Lonchura malacca brunneiceps*, is de hoofdfiguur in dit verhaal. Ze komen voor op Zuid Celebes en gelijken sterk op de zwartkop non alleen ze hebben, althans de poppen, een roodbruine kop en wat bij de zwartkop roodbruin is, is bij de bruinkop meer normaal donker bruin. De kopkleur van de bruinkop mannen neigt meer naar zwart. T.C. Mulder te Rotterdam kweekte met deze nonnensoort.

Ze waren gehuisvest in een broedkooi van 50 cm breed, 40 cm diep en 40 cm hoog, welke is geplaatst in een verwarmde binnenruimte. Het nestkastje dat aan de broedkooi is bevestigd, is 15 cm breed, 12,5 cm diep en 15 cm hoog. Daarin legde het popje, nadat beide vogels van cocosvezel en wat hooi een nestje hadden gebouwd, haar eerste van de in totaal vijf eitjes. Na ongeveer 13 dagen broeden, dat afwisselend door man en pop werd gedaan, zijn vier eitjes uitgekomen.

De naakte jongen met hun wat donkere huidskleur, groeiden goed en ze werden op de negende dag met 2.3 mm ringen geringd. Toen ze twee weken oud waren verlieten ze het nest en werden nog enige tijd door de oudervogels gevoerd. Ze zaten al volledig in de veren maar er was wel sprake van een duidelijk jeugdkleed, hetgeen op de foto heel goed tot uiting komt.

Zo'n anderhalve maand na het uitvliegen begint de jeugdruï en als we ze dan ruim een half jaar later terug zien, gelijken ze al weer heel veel op volwassen vogels. De popjes zijn dan aan hun roodbruine kopjes te onderscheiden van de mannetjes die, zoals gezegd, een meer zwarte kopbevedering hebben.

Op een menu van gemengde zaden voor tropische vogels, wat eivoer waardoor een enkele meel- en/of buffaloworm is gemengd, blijven ze in goede conditie.

Een week oud

Ruim 2 maanden oud

Volwassen bruinkop nonnen

Infectie bij agaporniden met luchtpijpmijten.

L.J. den Otter en P. Zwart

Een *Agapornis roseicollis* werd aan de Vakgroep Pathologie, Afd. Ziektekunde Bijzondere Dieren, van de Faculteit Diergeneeskunde te Utrecht ter sectie aangeboden. De vogel had deel uitgemaakt van een groepje Agaporniden dat kort tevoren uit Afrika was geïmporteerd. Volgens de eigenaar was het dier overleden na korte tijd ziek geweest te zijn. Bijzondere ziekteverschijnselen waren niet opgemerkt. De andere vogels maakten een wat matte indruk. Bij de sectie bleek dat de *Agapornis* ernstig geïnfecteerd was met luchtpijpmijten. Zij waren te vinden in de luchtpijp, de longen en in de luchtzakken. Op al deze plaatsen hadden zij ontstekingen veroorzaakt, die met het blote oog niet erg opvallend waren. In de luchtpijp was wat slijm aanwezig. Delen van de longen waren ontstoken en de luchtzakken waren door de ontsteking wat troebel. De mijten waren in de neus en in alle genoemde delen als kleine zwarte lichaampjes te vinden; zij waren met het blote oog net te onderscheiden. Bij determinatie bleken zij tot dezelfde soort te behoren als vaak bij in Nederland gefokte kanaries en Gould's amadines gevonden wordt.

Het was de *Sternostoma tracheacolum*. Besloten werd de nog levende Agaporniden te behandelen met een antiparasitair middel n.l. Ivomec[®], 1:10 verdund met propyleenglycol. Van deze verdunning werd bij elke vogel één druppel op de huid van de hals gedaan. De behandeling werd na 4 weken herhaald en gaf een goed resultaat.

De luchtpijpmijt is in 1948 in Zuid Afrika voor het eerst aangetoond in een kanarie. Sindsdien is zij bij vele vogelsoorten gevonden, o.a. bij spreeuwen in de Verenigde Staten, bij grasparkieten die in Brazilië gehouden werden, bij Gould's amadines in vele Europese landen, bij diverse Agaporniden (o.a. bij *Agapornis*

cana) en bij goudvinken. De mijten blijven dus over de gehele wereld voor te komen.

De levenscyclus van de mijt is nog niet geheel duidelijk. Opvallend is dat bij alle vogelsoorten in het ademhalingsstelsel relatief meer mannelijke dan vrouwelijke mijten worden gevonden. De vrouwelijke mijten zijn eierlegend-levenbarend, d.w.z. dat de embryo's zich in het ei dat in het moederlichaam ligt ontwikkelen en de jonge mijten levend uit de moeder tevoorschijn komen. Elk wijfje produceert maar één jong tegelijk en het duurt lang voordat het volgend jong ter wereld komt. De infectie ontwikkelt zich daardoor langzaam maar wordt zonder behandeling onherroepelijk steeds erger. Het is niet duidelijk hoe de mijten uit de luchtwegen van een besmette vogel in die van een onbesmette (b.v. een jong) terecht komen.

Waarschijnlijk worden de mijten uit de neus weggeslingerd en komen in het water of op het voer terecht, waarna enkele exemplaren een nieuwe gastheer kunnen bereiken en besmetten. Een andere mogelijkheid is dat de jongen al in het nest besmet worden doordat mijten met het voedsel uit de krop op de jongen worden overgedragen (Steiner, 1981).

Bij een vogel die besmet is met luchtpijpmijt treden ontstekingen op op plaatsen waar de mijten zich met de klauwtjes, die zij aan hun 8 poten hebben, vasthechten in het slijmvlies. Door de ontstekingen krijgen de dieren het benauwd.

De dieren snakken naar adem en vaak proberen ze de mijten met korte wurgende beweginkjes uit de luchtpijp te slingeren of te spuwen. Vaak zal het stemgeluid veranderen. Een vogel met duidelijke ademhalingsproblemen kan soms snel in conditie achteruitgaan en zo'n dier kan na enkele weken sterven.

Ook is wel waargenomen dat de dieren

plotseling, in een goede conditie, sterven ten gevolge van een luchtpijpmijt-infectie.

Indien bovengenoemde verschijnselen bij de vogels worden waargenomen moet, behalve aan een infectie met een luchtpijpmijt, onder andere gedacht worden aan een infectie met luchtpijp wormen (*Syngamus trachea*), aan de acute vorm van de pokken en aan een schimmelaandoening (*Aspergillose*) van de longen.

Het is raadzaam om direct contact op te nemen met Uw dierenarts.

Omdat de diagnose vaak lastig te stellen is, kan het voorkomen dat er één of twee diertjes moeten worden opgeofferd om de diagnose met zekerheid te kunnen stellen. Pas dan kan een gerichte therapie worden ingesteld.

Luchtpijpmijten bij agaporniden komen maar weinig voor. Zoals uit deze ziekte geschiedenis blijkt, kunnen zij een enkel keer echter ernstige ziekteverschijnselen en zelfs sterfte veroorzaken. Dit is dus ook de reden dat de auteurs de infectie onder de aandacht van de liefhebber brengen.

Literatuur

- 1) Arnall, L. and I.F. Keymer.: Bird Diseases. An introduction to the study of birds in health and disease. T.F.H. Publications. Inc (1975) 168-169.
- 2) Petrak, M.L.: disease of cage and aviary birds. 2.ed. Lea and Febiger, Philadelphia (1982) 590-592.
- 3) Steiner, C.V. and R.B. Davis.: Cage bird medicine. Iowa State University press. Ames Iowa. (1981) 67.
- 4) Fain, A. and K.E. Hyland.: The mites parasitic in the lungs of birds. The variability of *Sternostoma tracheacolum* Lawrence 1948, in domestic and wild birds. Parasitology. 52, (1962), 401-424.
- 5) Zwart, P. et al.: Respiratory Acariasis caused by *Sternostoma tracheacolum*. Verhand Ber. XVIII. Int. Symp. Erkr. Zootiere. Innsbruck (1976) 77-80.

TURBO-OPFOKVOER is van een bijzonder hoge kwaliteit. Het is een uitgebalanceerd voer dat werd samengesteld en getest (dit gedurende 2 jaar) door een groep van befaamde vogelkwekers, gekoppeld aan 120 jaar ervaring van een der grootste eivoerproducenten ter wereld.

TURBO-OPFOKVOER is opvallend droog, waardoor het zich onderscheidt van andere opfokvoeders. Daardoor heeft het een zeer sterk vochtabsorberend vermogen.

Bij toevoeging van water, vruchtensap, geraspte wortelen, verkrijgt men een mooi rullig voer dat door alle vogels wordt opgenomen.

TURBO-OPFOKVOER klontert niet!!!

Voor Nederland:

RIEN ZAGERS - RUCPHENSESTRAAT - 4711 JL ST. WILLEBRORD - TELEFOON 01653-44 35

VOGELBONDEN WOEDEND

Door het Ministerie van Landbouw en Visserij is een besluit ontworpen houdende de uitvoering van artikel 37a van de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren, waardoor het verboden gaat worden om tal van interessante en uitstekend in volières te fokken vogels te houden.

Uit de tot dit besluit behorende lijst blijkt dat er geen dwergpapegaaien, grote parkieten, papegaaien, ara's, kakatoes en alle vruchten- en insectenetende vogels gehouden mogen worden. Naar het oordeel van de Minister, zo staat in artikel 1 van dat besluit, zijn deze vogels niet of minder geschikt om te worden gehouden.

Opgemerkt dient wel dat het verbod tot het houden van genoemde vogels niet van toepassing zal zijn op personen die langer dan een jaar lid zijn van een langer dan drie jaar bestaande liefhebbersvereniging.

Om lid van zo'n vereniging te worden moet ten genoegen van de vereniging worden aangetoond dat men voldoende deskundigheid bezit omtrent het houden van dergelijke vogelsoorten. Voorts wordt men verplicht gesteld om met betrekking tot het eigen vogelbestand een administratie te voeren.

De gezamenlijke bonden, met in totaal 65.000 leden, hebben al in een telegram aan Minister Braks laten weten met stomheid te zijn geslagen en dat doorvoering van dat besluit de doodsteek voor de toekomst van de vogelliefhebberij in ons land zal betekenen.

De bonden zijn woedend omdat het Ministerie geen enkele aandacht blijkt te

hebben geschonken en totaal is voorbijgegaan aan de adviezen die middels de Commissie Gezondheid en Welzijn Gezelschapsdieren aan dat Ministerie zijn voorgelegd.

Woedend ook omdat het Ministerie totaal voorbij gaat aan het sociale goed dat het beoefenen van een dergelijke hobby in zich heeft, juist in deze tijd waarin menigeen toch al nauwlijks raad weet met de vele vaak gedwongen vrije tijd.

Het besluit zal aspirant vogelliefhebbers dermate grote beperkingen opleggen dat zij niet met het houden van vogels zullen beginnen. Dat is een kwalijke zaak. De ervaring is dat juist nieuwe leden zich optrekken aan het lid, de vogelliefhebber, van nu die zich wel degelijk realiseert waar hij mee bezig is. Het welzijn van zijn dieren staat voorop getuige de fokresultaten die thans worden behaald met juist die vogels welke men straks aan de toekomstige leden voorlopig verbiedt te houden. Er worden duizenden dwergpapegaaien en grote parkieten gefokt, elk jaar weer. Ook worden er honderden papegaaien in de volières geboren en grote aantallen vruchten- en insectenetters.

De aspirant vogelliefhebber wordt gedwongen om in eerste instantie andere vogelsoorten te gaan houden dan die waarnaar zijn echte interesse uitgaat. Daar komt niets van terecht, dat wordt voor zo iemand een grote teleurstelling. Ieder die van sport houdt, zo stellen de bonden, is toch ook niet verplicht om alleen maar te voetballen.

Ook de vogelliefhebberij kent vele facetten en men dient van stond af aan die tak

van de liefhebberij te kunnen beoefenen welke men zelf kiest, waar de meeste interesse naar uitgaat.

NOOT:

Tot zover het persbericht dat op 14 mei j.l. door ons en namens de gezamenlijke bonden aan de redacties van landelijke en regionale dagbladen is gezonden.

Let wel, het gaat in deze om een ONTWERP en nog niet over een definitief besluit.

Mocht het besluit in de toekomst inderdaad kracht van wet krijgen, dan nog geldt het verbod niet voor diegene die thans als lid van een der verenigingen van vogelliefhebbers is aangesloten. Wel zal elkeen die een of meer van de in het persbericht genoemde vogelsoorten houdt, een administratie van zijn of haar vogelbestand moeten voeren.

In hoeverre zulks is te realiseren en vooral te controleren is voorshands de vraag.

In een brief aan de Minister, met afschrift aan de vaste kamercommissie van Landbouw en Visserij, hebben wij van onze verbazing en verontwaardiging kennis gegeven en hem voorts een aantal vragen voorgelegd.

Het wachten is nu op antwoord van de Minister.

Ook de door het ministerie ingestelde Commissie Gezondheid en Welzijn Gezelschapsdieren, waarin alle bonden vertegenwoordigd zijn, zal uitermate scherp reageren op de verbazingwekkende "activiteiten" van genoemd ministerie. Wij houden u van de ontwikkelingen op de hoogte.

KLEURKANARIES

De standardeisen in praktijk

Oranjeroodbruin schimmel

Wederom een vogel uit de bruinserie. Het pigment bestaat uit eumelanine (bestreping) en phaeomelanine (tussenliggend bruin). Beide pigmenten moeten als het ware ineenvloeien zodat er een maximale bruinconcentratie ontstaat. Het pigment moet al direct boven de snavel zichtbaar zijn en uitvloeien naar borst en flanken. De vleugel- en staartpennen dienen goed donkerbruin van kleur te zijn. De minimale bestreping, eumelani-

ne, moet zacht ineenvloeien met het bruin phaeomelanine. Ook op de borst en het onderlichaam moet voldoende bruin phaeomelanine aanwezig zijn. De bestreping op de flanken mag niet afsteken, maar zacht uitvloeien. De oranjerode bijkleur moet diep, zuiver en egaal van kleur zijn. De vogel moet over het gehele lichaam een normale en gelijke schimmelverdeling tonen. Met deze goede schimmelverdeling in combinatie met het

Roodschouderwida, *Euplectes (Coliuspasser) axillaris*

Foto: Horst Bielfeld

bruin phaeomelanine ontstaat een goede oranjeroodbruine schimmel. Door een te sterk werkende intensiefactor wordt de borst al gauw te rood van kleur. Snavel, pootjes en nagels dienen eenkleurig middelmatig bruin te wezen.

Kweekadvies

Man en pop oranjeroodbruin schimmel; de man licht schimmel de pop matig. Beide vogels moeten in het bezit zijn van een goede bruinfactor en dit dient ook op de borst en flanken goed tot uiting te komen. Vleugel- en staartpennen donkerbruin. Voor het verkrijgen van goede schimmelvogels zal men te intensieve en te zware schimmelvogels dienen uit te sluiten, tenzij enige 'aanvulling' of versterking van de schimmelfactor nodig is. De bijkleur dient diep, zuiver en egaal te zijn. Let vooral ook op te lichte flanken of een te licht van kleur zijnd onderlichaam.

Veel voorkomende fouten

Pigment: Over het geheel te weinig bruin. Een te streperig rugdek, dat wil zeggen niet vloeiend. Het bruin pigment ontbreekt boven de snavel. Te weinig bruin op de kop. Te lichte vleugel- en staartpennen. **Bijkleur:** Oranjerood niet diep genoeg, onzuiver en/of vlekkerig. Schimmelverdeling niet gelijk, te veel of te weinig schimmel. Niet of nauwelijks waarneembare oranjeroode bijkleur. **Bijkleur op de flanken, dijen, onderlichaam en/of borst te licht.**

Voor de tentoonstellingen is het raadzaam de poppen in te zetten. Mannen laten in de regel te weinig vloeiend bruin zien en zijn veelal ook minder bruin op kop en/of borst. Er is derhalve een duidelijk waarneembaar verschil tussen mannen en poppen.

Piet Verduut

De roodschouderwida bewoont met zeven rassen moerasachtige en riviergebieden van Kameroen tot Noord Ethiopië, zuidwaarts tot Angola door Mozambique tot Natal en Zuidoostelijke Kaapprovincie. In de hoge grassen en rietstengels bouwen ze hun kogelvormige nesten die, doordat de daarboven uitstekende gras- en riettoppen door ze worden samengebonden, als het ware van een dak zijn voorzien. De 2 tot 3 eieren zijn grijsgroen van kleur met blauwachtige tot roodbruine vlekjes.

In bruidskleed is de man bijna geheel zwart, alleen op de schouders bevindt zich een oranjerood veerveld en zijn de vleugeldeken geelbruin smal omzoomd. De ogen zijn zwartbruin, snavel hoornkleurig, poten zwartbruin. De poppen zijn aan de bovenzijde bruin en zwart gestreept. De kin is witachtig van kleur, keel en borst bruin en de schouderveren smal oranjeachtig omzoomd. Het mannetje in rustkleed ziet er bijna net zo uit als het popje, alleen houden ze wel de oranjeroode schouderpartij.

Roodschouderwida's zijn goed in een met hoog gras, riet en bamboe beplante volië te houden. Ze moeten echter wel in een vorstvrije ruimte kunnen overwinteren. Mits men een mannetje met meer-

dere poppen samenhoudt, is het niet onmogelijk om met deze soort te kweken. In de broedtijd is het echter wel opletten. Bij het houden in een gezelschapsvolië zullen de medebewoners minstens van gelijke grootte moeten zijn. Mannen in broedkleed kunnen best erg onverdraagzaam zijn.

Alleen de pop broedt, broedduur 12 tot 13 dagen. Zij brengt ook alleen de jongen groot, die na ruim drie weken uitvliegen. Op een leeftijd van ongeveer anderhalve maand zijn ze zelfstandig. In hun uiterlijke verschijningsvorm lijken ze dan allemaal op volwassen poppen. Pas als de mannetjes het bruidskleed uit de kast halen, is het verschil in geslacht te zien.

Nog niet te laat, maar wij moeten ons wel haasten

In de periode van de laatste vier eeuwen zijn 'slechts' honderdvijftig vogelsoorten uitgestorven: een groot contrast met de snelle verliezen waarmee de vogelwereld momenteel te maken heeft. Men heeft berekend dat alleen al tussen nu en het jaar tweeduizend vierhonderd tot vijf-honderd soorten voorgoed zullen verdwijnen. Eén op de twintig goed beschouwd, want het totale aantal vogelsoorten kan op ongeveer achtduizend vijfhonderd worden gesteld. Zoals doctorandus S. Woldhek, directeur van Vogelbescherming, meedeelt, is de tegenwoordige achteruitgang kort en goed onrustbarend te noemen en is een dergelijk soortenverlies nog nooit eerder op de aarde voorgekomen. Het uitsterven van de reuzenreptielen die als dinosauriërs bekend zijn, was indertijd een ramp die zich bijzonder snel voltrok. Toch blijkt het tegenwoordige soortenverlies in de vogelwereld nog ongeveer dertigduizend maal sneller te gaan.

Om te redden wat er nog te redden valt, zullen we snel moeten zijn en zullen alle krachten gebundeld moeten worden. Het is te hopen dat de desbetreffende instanties tot het inzicht zullen komen, dat serieuze vogelliefhebbers daadwerkelijk behulpzaam kunnen zijn door zeldzame soorten op grote schaal te kweken om de nakweek te zijner tijd beschikbaar te stellen voor uitzetten in het natuurlijke leefgebied van de soort. Zoals bekend zijn met Australische dwergpapegaaien hiermee al successen geboekt, maar het is niet in te zien waarom dit ook niet met andere vogelsoorten zou kunnen gebeuren. Maar nogmaals: we zullen ons wel moeten haasten, want de sterke achteruitgang laat ons weinig tijd.

door Prof. dr. A. Stolk

Afrikaanse Kwartel (*Coturnix coturnix africana*)

Land van herkomst: Kaaprovincie, Nyasaland, Oost-Kongo, Kenya en Madagascar.

Deze mooie kwartel die veel doet denken aan de Japanse Kwartel, is een vogel die veel voorkomt in grazige weiden, waar hij zich te goed doet aan zaden en insecten.

Hij broedt dan ook in een graspol of een korenveld.

Jammer genoeg zijn er nog maar weinig raszuivere vogels in Europa te vinden, men heeft ze veel gebastardeerd met de Japanse Kwartel de Madeira Kwartel en onze Europese Kwartel.

Vooraf in Frankrijk en België worden deze bastaarden veel gekweekt. Voor de eierproductie, waar ze zelfs in legbatterijen zitten, en per jaar zo'n 300 eieren per hen produceren.

Hopelijk zullen de enkele liefhebbers die deze vogels bezitten nu proberen ze raszuiver te houden.

Daarom dit artikel omdat ik al verschillende keren gezien heb, dat men niet weet wat voor een soort vogel men heeft en dan wordt maar aangenomen dat het een mutatie van de Japanse Kwartel is, vandaar dat men nu meer bastaarden ziet dan raszuivere vogels. Op de kleurenfoto's zal men al wel kunnen zien hoe ze er uit moeten zien, maar toch nog even een korte beschrijving. Bovenschedel is bruin gespikkeld in de vorm als de cap van de lizard kanarie met in de nek een afscheiding van een donkerbruin tot zwarte band.

Wangen en bef zijn donkerbruin, rugdek is licht bruin met crème bestreping, welke wordt geaccentueerd door zwarte blokjes in V-vorm, regelmatig verdeeld over het rugdek.

Borst lichtcrème, deze kleur loopt naar beneden uit tot vuilwit. De flanken zijn crème met lichtcrème bestreping.

De snavel is zwart, poten vleeskleurig. De hen mist de bruine wangen en bef. Vaalwitte keel, poten en snavel vleeskleurig. De rest van de lichaamsdelen als bij de haan, lengte plm 17 cm. Er komen nog 8 ondersoorten voor welke in kleur en tekening weinig verschillen tonen.

Het is een rustige volière bewoner, die niet opvliegt zoals de andere kwatelsoorten doen.

Wel is het oppassen bij kleine vinkachtigen, als deze jongen hebben en ze vliegen uit, dan worden ze door de kwar-

tels gepikt en zijn ze ten dode opgeschreven. Men kan ze dus beter bij wat grotere vogels houden.

Een vogel die zich beschadigd op de een of andere manier of niet erg fit is, moet men direct verwijderen, daar bij elk vreemd gedrag van de volièrebewoners deze kwartels zich gelijk agressief opstellen.

Bij goed gezonde vogels zal dat nimmer gebeuren.

In een volière gaan ze wel tot broeden over als men op een beschutte plek een graspol plaatst, ook maken ze zelf wel een kuiltje in het zand wat van binnen wordt bekleed met wat hooi.

Het zijn echte zandbaders en kunnen net zoals kippen de grond omwoelen.

Is er eenmaal een goede plaats gevonden voor het nest, dan zal spoedig de hen haar 6 tot 8 eieren leggen, welke na 16 tot 18 dagen uitkomen. In deze periode

moet men de haan wel goed observeren of hij de kuikens accepteert, is dit niet het geval dan kan de haan verwijderd worden en zal de hen in alle rust de kuikens verzorgen.

Als voedsel kan men volstaan met een goed tropenmenu en af en toe wat meelwormen en groenvoer.

Wanneer de kuikens uitkomen verstrekt men sivo start een opfokvoer voor fazanten.

Let er wel op bij aanschaf van deze kwartels dat u geen bastaarden koopt.

Deze zijn vrij duidelijk te herkennen doordat zij de bruine wangen en bef missen en meestal een beftekening vertonen, zoals bij de Japanse kwartel.

Bij de hennen kan men het zien aan de zwakkere tekening en de donkere snavel.

Charles Veenhuizen

De Volière van de maand

7 jaar geleden was ik al een keer aan de beurt als 'volière van de maand' maar aangezien de schuur waar alles tegen aan stond verrot was heb ik 2 jaar geleden het geheel vernieuwd.

In het kort de gang van zaken:

De fundering

Aangezien de grond in onze buurt zo'n 3 a 4 cm. per jaar zakt heb ik op advies van een timmerman de volgende werkwijze gekozen: Eerst een laagje zand van ca. 20 cm. dik daarop een tegel van 40 bij 60 cm en daarop heb ik een gasbetonblok gemetseld (B 2 blok). Daaronder zijn al de afvoerpijpjes gelegd voor de diverse putjes. Langs de rand van de tegels heb ik ook nog gaas van 25 cm ingegraven dit om muizen en dergelijke buiten te houden.

Het mooiste is natuurlijk als het geheel onderheid kan worden dit is echter een nogal dure zaak.

De opbouw

Voordat ik ging timmeren is al het hout 2 maal geschilderd met een dekkende beits (Tokinol).

Alle schotten zijn apart gemaakt.

Eerst heb ik een raamwerk gemaakt van stijlen van 3,5 cm. bij 7 cm. Uiteraard moet je van elke wand een goede tekening hebben in verband met de plaats van de stijlen en de uitsparingen waar ramen en deuren in moeten komen.

De buitenzijde is daarna bekleed met vuren rabat delen. Voordat alle wanden in elkaar werden gezet is al het hout nog eenmaal behandeld met dekkende beits. Het geheel is met behulp van enkele vrienden in een dag op de fundering in elkaar gezet, waarna de dakstijlen en

dakplaten gemonteerd konden worden. Als dakafdekking heb ik gekozen voor asbest golfplaten. De buitenvolière is maar voor de helft afgedekt met polyester golfplaten.

De voorzijde wordt 's winters voorzien van glas.

Ik heb gekozen voor een puntdak, het hoogste punt is 2,60 meter. Voor de dakafwatering zijn polyester goten gemonteerd die aangesloten zijn op de riolering. Toen alles stond zijn eerst alle naden dichtgekit (tegen luis ed. en ter voorkoming van het inwateren van het hout) en nogmaals een keer geschilderd.

De afbouw

Na eerst een duidelijke plattegrond gemaakt te hebben ben ik begonnen aan de binnenzijde.

Eerst zijn de bedradingen voor de diverse

lichtpunten en stopkontakten aangebracht waarna de binnenzijde is afgewerkt met platen van 5 mm. dik.

Tussen de rabatdelen en die platen heb ik bewust geen isolatie materiaal aangebracht omdat dit mijns inziens een ideale plaats is voor muizen ed. en ik alleen maar bijverwarm als het buiten streng vriest.

De binnenhokken, broedkooien en het aanrechtblad met de waterleiding zijn geplaatst.

Hierboven is een zoldertje gemaakt voor het opbergen van diverse materialen. In de binnenhokken is daarna een vloertje gestort van cement met daarin een afvoerputje. Het geheel is daarna met vloertegeltjes afgewerkt. Een en ander is nu met de slang schoon te spuiten.

De afvoerputjes moeten wel afgedekt worden want door zaadresten en ka gaat anders de riolering verstopt zitten. Onder de broedkooien is een ruimte gemaakt van 180 cm. lang 50 cm. diep en 100 cm. hoog voor jonge vogels. De buitenvolière heb ik in twee delen gesplitst zodat ik meerdere vogels kan houden.

Verlichting

In de buiten volière zijn 3 lampen gemonteerd van 60 watt binnen zijn 2 lampen van 100 watt, dit is aangesloten op een automatische dimmer. In de winter licht ik 's morgens en 's avonds bij tot een maximum van 11 uur licht per dag. In de schuur zijn nog 2 t.l. balken gemonteerd

De beplanting

Diverse coniferen, vlier, bruidsluier en een hulst.

Zwembadje

Zentraal in de buiten-volière is op een hoogte van 30 cm. een "zwembadje" gemaakt van 60 bij 60 dat ik van binnen kan rol en leeg laten lopen.

Bevolking

In het grootste gedeelte van de volièr zijn ondergebracht 1 stel witte rijstvogels, 1 stel diamantvinken, 1 stel diamantduiven, 1 stel witkopnonnen, 1 stel groenvleugelduiven, 1 stel zilveeroortachtgalen en op de grond een stel chineze dwergkwartels.

In het kleine gedeelte van de buitenvolièr zijn ondergebracht 1 stel tijgervinken, 1 stel mozambiquesijsen, 1 stel loodsekjes, 1 stel diamantduiven, 1 stel bourseparkieten en op de grond een stel chineze dwergkwartels.

Met de kwartels en de diamantduiven heb ik tot nu toe redelijke broedresultaten bereikt.

Tot slot

Enkele adviezen voor als je een volièr gaat bouwen.

1. Ga eerst bij een van de leden van je vogelvereniging kijken
2. Er zijn diverse boekjes over het bouwen van een volièr in de handel te verkrijgen, met heel nuttige tips.
3. Hout en dergelijke voor het gebruik goed schilderen en ook tijdens de verwerking de houtverbindingen van verf voorzien.
4. Wat betreft tegels e.d., bij een handelaar zijn vaak rest- of afgekeurde partijen tegels goedkoop te krijgen.
5. Bij een tuincentrum zijn vergroeide stuiken of struiken met een kale kant heel goedkoop en in de volièr voldoende die nog prima.

Tekst: W. Buitelaar

De Voersilo

Vanwege de voersilo's die in de handel zijn niet al te goedkoop zijn, heb ik zelf een silo ontworpen en gemaakt. De afmetingen op bijgaande tekening zijn zo gemaakt dat in de twee buitenste vakken precies een baal zaad (25 kg.) kan en in het middelste vak kan 5 kg. zaad.

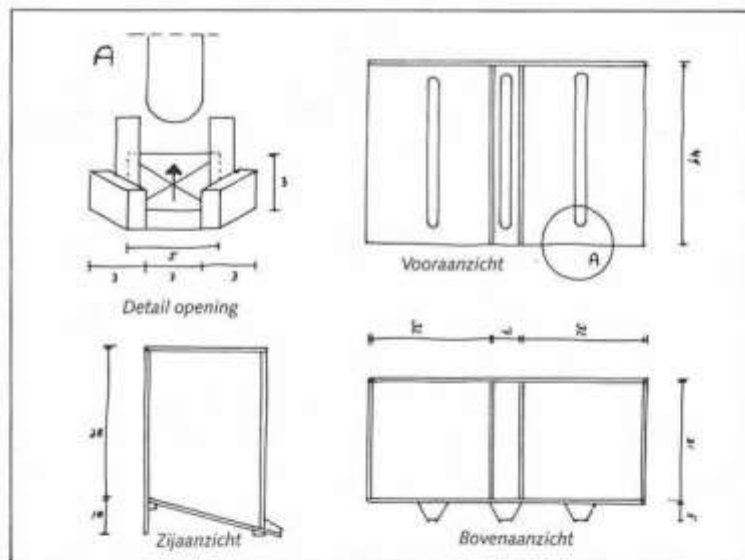
Als materiaal heb ik gebruikt plaatmateriaal van 8 mm. dik (multiplex). Alleen de buitenzijde is geschilderd.

In de voorzijde heb ik gleuven gezaagd in aan de binnenzijde zijn daarvoor trookjes glas gefijmd.

De kan nu goed zien hoeveel zaad er nog erin zit.

Verder spreekt de tekening voor zich.

W. Buitelaar
Julianastraat 30
Naddinxveen

In februari van dit jaar vierde de afdeling Damwoude haar 25-jarig bestaan. Een van de activiteiten in het jubileumjaar was de schenking van een binnenvolièr aan het bejaardentehuis "Ny Tjaarda" aldaar. Onlangs heeft de officiële aanbidding en ingebruikname plaatsgevonden. Getuige de reacties van de bewoners van het tehuis, is deze geste bijzonder op prijs gesteld. Wij complimenteren onze afdeling Damwoude met dit mooie initiatief en wensen ze nog heel veel succes op de weg naar een komend jubileum.

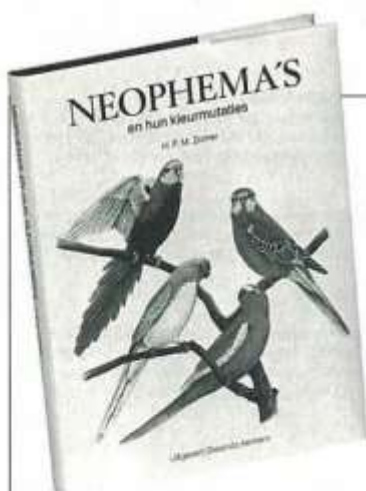
ORNI-MONDO

Frans Beirenslaan 125
2210 Borsbeek (bij Deurne-Antwerpen) België
Telefoon vanuit Nederland: 09.32.33.22.39.39

- Altijd in voorraad grote variëteit tropische vogels w.o. bijzondere astrilden, diverse Afrikaanse- en Zuid-Amerikaanse sijzen, tangara's, toekans, toerako's, enz. enz.
- Zeer grote collectie benodigdheden zoals zaadzifters, ziekenkooien, schakelklokken, nestkastjes, boeken, enz. enz.
- Bovendien zijn wij enorm gesorteerd in de meest fraaie sportprijzen zoals bekers, zuilen, medailles, rosettes met uw eigen tekst bedrukt schildje en in de kleuren naar keuze.
Prachtig materiaal tegen interessante prijzen.
Vraag onze prijslijsten.
- Orni-Red een uitstekend cantaxanthine voor al uw roodfactorige vogels.

ORNI-MONDO KOOPT OOK UW KANARIES,
AUSTRALISCHE PRACHTVINKEN, ZEBRAVINKEN,
GRASPARKIETEN EN AUSTRALISCHE PARKIETEN

Neem gerust contact met ons op?

Zojuist
verschenen:
**dit unieke
boek
over
Neophema's**

geschreven door H. P. M. Zomer
met 33 briljante tekeningen in kleur van Ed Hazebroek.
De auteur vertelt uit jarenlange praktijkervaring o.a. over:
aanschaf, huisvesting, voeding en kweek.
180 pag. gebonden in luxe band, met stofomslag.
Formaat 19,5 x 26 cm.

Prijs **f 65,-** incl. BTW, excl. verzendkosten.
Ook bij ons te bestellen het bekende boek van
drs. G. Th. F. Kaal: Gezondheidszorg bij papegaaien.

ZA Drukkerij Zomer
postbus 72 - 6800 AB Arnhem - tel. 085-515524

Voorbehoeds middel

door Jan Kuiper

Tja, u heeft gelijk, de titel van dit artikeltje zal je vaker tegenkomen op terreinen die met vogelliefhebberij niets te maken hebben, tussen NVSH en NBvV bestaat een welhaast onoverbrugbaar verschil. Waarom kies ik dan voor zo'n opmerkelijke kop? Omdat er volgens mij geen betere term bestaat waarmee de entstof tegen kanariepokken aangeduid kan worden.

Vogelliefhebbers hebben er inmiddels een "gewoonte" van gemaakt om allerlei preparaten te verstrekken aan hun vogels met in het achterhoofd de gedachte dat zo'n preparaat de vogel vrijwaart tegen van alles en nog wat. Multivitaminepreparaten - EsB₃ kuren - ongecontroleerde antibiotica - Supravit - en nog veel meer worden (helaas) aangewend om in de fok en in de uitgroei-periode de conditie van vogels te verbeteren (?). Al ge ruime tijd geleden moest vastgesteld worden dat bij het verstrekken van preparaten aan vogels de grenzen van het betamelijke worden overschreden, ver overschreden. Sterker nog, voor alle genoemde en niet genoemde preparaten gaat niet of nauwelijks enige voorbehoedende werking uit.

Doorsnee-fokkers vinden het de gewoonste zaak ter wereld om hun vogels zo af en toe eens een antibioticumkuur te geven ook als de betrokken vogels helemaal niets mankeren. Het lijkt erop dat zo'n vrijblijvende toediening over het algemeen al motto heeft: baat het niet, het schaadt ook niet. Dat is een ernstige miskleun, de negatieve aspecten van zulk ondoordacht handelen zijn veel groter dan ooit aan positieve aspecten bereikt kan worden.

Dat alles overziend en afwegend blijf ik het uiterst merkwaardig vinden dat mensen, zonder één keer te hikkelen, echt onnodige preparaten aan hun vogels verstrekken en het enten tegen hapziekte bij kanaries en vinkachtigen als overbodig taxeren. Waarom zou ik moeten enten?, 'k heb nog nooit hapziekte op m'n hok gehad. Dat verhaal heb ik al wel duizend maal moeten aanhoren, tot vervelens toe. Dus, ook al mankeren je vogel niets, je geeft antibiotica, als je vogels geen hapziekte hebben is je niet....

Daar waar antibiotica falen als voorbehoedsmiddel weiger men op grote schaal het enig echte vogelvoorbehoedsmiddel als zodanig te accepteren, dat's gek. Nog gekker is dat men zonder te twifelen het enten tegen hapziekte betitelt als geldklopperij van de fabrikant(en). Zou het dan nooit lukken om menselijkerwijs duidelijk te maken dat de manier waarop vogels gehouden worden niets, helemaal niets, te maken heeft met het onverhoeds optreden van kanariepokken? Er is maar één manier om een hok vol vogels immuun te maken voor hapziekte, dat is ENTEN!

Over het ontstaan c.q. het optreden van hapziekte is in de afgelopen jaren regelmatig voorlichting gegeven, ook in Onze Vogels. Al die gegeven voorlichting heeft niet kunnen verhinderen dat veel mensen nog altijd denken dat alleen muggen als ziekteveroorzaker gezien moeten worden; er zijn minstens tien andere manieren om hapziekte in je vogels te krijgen zonder dat er ooit een mug aan te pas kwam. Uzelf bijvoorbeeld kunt de ziekte "inslepen" (in het eigen hok) door binnen te stappen bij een collega-fokker en met dezelfde kleren aan vervolgens weer het eigen hok binnen te stappen! De besmetting kan door vogels opgelopen worden via de voerbak, de zitstok, de kooibodem, door aanwezigheid van muizen en via insectenbeten, ook de beslist niet zeldzaam voorkomende "bloedluis" (=rode mijt) is een prima overdrager.

Op afb. 1 ziet u een vogel die aan de uitwendige vorm van hapziekte lijdt, die vogel zou er nooit zo uitgezien hebben als de EIGENAAR had geënt of had laten enten. Afb. 2 laat de prima verzorgde vaccinatie-set, zoals geleverd door Duphar, zien, de entstof heet Poulvac P Canary. Met de zichtbare spuit (kunststof) wordt de inhoud van de twee links zichtbare flesjes homogeen gemengd (zorgvuldig!), de aldus verkregen vloeibare oplossing wordt middels een dubbele gegroefde naaldset ingebracht in het vleugelvlies (wingweb). Hoe dat correct gedaan moet worden is prima te zien op afbeelding 3. Na ongeveer een week dient u de geënte vogels te controleren, twee naaldprikken leveren twee entpokjes op, u kunt dat zien op afb. 4.

Wanneer op uw hok zo'n 100 vogels geënt zijn is het niet noodzakelijk om ze allemaal te controleren, als de reactie bij plusminus 20 vogels goed te zien is mag u best aannemen dat ook de overige vogels gereageerd hebben zoals het moet. De entstof is

alleen via de dierenarts verkrijgbaar, dat komt doordat de entstof valt onder overheidsregelgeving, mag dus niet in bijvoorbeeld dierenspecialzaken worden verkocht. Dat kan als neveneffect hebben dat niet alleen de entstof maar ook een consult in rekening wordt gebracht door de dierenarts, hetgeen duidelijk prijsverhogend werkt. Niemand belet u om eerst (eventueel telefonisch) uit te zoeken waar de entstof het minst kost; een andere mogelijkheid is om per vereniging centraal in te kopen, dat kan een slok op een borrel schelen. Bij centrale inkoop en dus ongelijke afname is het belangrijk dat de doses bewaard worden op de juiste wijze, in de koelkast dus.

Afgelopen jaar werd ik verrast door een fokker, onaangenaam verrast om precies te zijn. Hij had entstof gekocht en aangemaakt, had daar de oudervogels mee geënt en vervolgens de aangemaakte entstof weer in de koelkast gezet. Wanneer dan weer een nest jongen groot genoeg was pakte hij "gewoon" zijn entstof en.....! Welhaast een schoolvoorbeeld van hoe het niet moet, op die manier heeft enten weinig zin. Aangemaakte entstof dient of opgebruikt te worden of het restant moet weggegooid danwel vernietigd worden.

Naar mijn vaste overtuiging zou het voor kanaries en vinkachtigen een pluspunt zijn wanneer de fokkers het lukraak toedienen van antibiotica e.d. zouden staken en het zo uitgespaarde geld zouden besteden aan entstof tegen kanariepokken, het enig echte voorbehoedsmiddel tegen deze niet anderszins te beletten doodelijke ziekte.

Met dank aan Duphar Nederland BV voor het ter beschikking stellen van de litho's.